Ч. 38 (14.581). Львів, неділя 21. лютого 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіов. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Проти політики мін. Понятовського.

Варшава, 18. лютого 1937.

Польським політиком, на якого в останніх часах зроблено найбільший наступ, є міністр хліборобства і земельних реформ п. Понятовський. Критика його політики пішла з двох сторін — з польської та української. Критиковано головно дві ділянки його ресорту: господарку в державних лісах і переводжувану у приспішеному темпі реформу перебудови земельного устрою.

Підложа критики господарки в державних лісах не має сутополітичного вістря і національно-політичних моментів та спирається радше на господарських основах. Пішло тут про новелізацію лісового декрету, яку в соймі реферував пос. Дудзінський і яка там перейшла, не зважаючи на кількакратний рішучий спротив мін. Понятовського. Справа знайшлася вчора на пленарному засіданні сенату і закінчилася й там повною поразкою шефа хліборобського ресорту. Сенат 43 голосами проти 39 приняв зміни лісового декрету, ухвалені у соймі, хоч мін. Понятовський ще раз забрав слово і щераз рішуче протиставився ухваленій соймом новелізації згаданого декрету.

Дискусія була коротка. Поза референтом сен. Рдултовським, ніхто з консерватистів і славковичів (так звуть прихильників полк. Славека), які від довшого вже часу поборюють мін. Понятовського, не забирав голосу. Зате промовляло кількох бесідників з теперішнього проурядового табору, старающися справу відсунути. Властиво й опозиція — себто консерватисти і славковичі — не є ніякою протиурядовою опозицією у дійсному цього слова значінні. Їхня опозиція має особистий підклад — порахунки з мін. Понятовським за його земельну політику, дещо невигідну для представників більшої земельної власности та їх симпатиків з найближчого окруження полк. Славека. Дискусія була остільки цікава, що вже зовсім отверто говориться, що акція проти лісового декрету є диверзією, що поведінка деяких груп є несовісна, що є це лише параван, котрий має осложити боротьбу з цілою програмою міністра хліборобства і земельних реформ.

Голосна сьогодні в Польщі новелізація президентського лісового декрету має на меті загарантувати законодатним палатам право устійнювати плян ужиткування державних лісів, як теж деякі обмеження управнень міністра скарбу щодо висоти затягання позичок на рахунок державних лісів. Рільна комісія сенату увела поправку в новій стилізації ст. 26. лісового декрету, розширюючи висоту позичок брутто термінових, що їх можна затягати на потреби державних лісів, з 10 відс. до 20 відс. експльотаційних розходів.

Референт сенатор Рдултовський, узасаднюючи сенатську поправку, підчеркнув, що довкола цієї новелі витворилася специфічна атмосфера й застерігся проти трактування новелізаційного проєкту як засобу розгривки між особами чи групами, або як атаки на міністра хліборобства і земельних реформ чи на теперішню господарку державних лісів.

Кількох дальших промовців виступило в обороні п. Понятовського а один з них, сен. Пльо-

Розенберґа відкликали з Еспанії.

ТАСС повідомляє: Центральний виконавчий комітет СССР рішив відкликати амбасадора Розенберґа з Еспанії тому, що призначує його на інше становище. Новим совітським амбасадором в Еспанії заіменовано Льва Ґайкіса.

В ОСВОБОДЖЕНІЙ МАЛЯЗІ.

Стефані подає: Хоча Малягу освободжено ледви перед 10-ма днями, вона вернулась уже до нормального вигляду. Урядовці, що ховалися перед червоною владою, масово зголосилися до служби, тому всі уряди та банки урухомлено — театри й кіна також. Комісії суспільної опіки роздають харчі й одіж. Пресу зреорґанізовано, ліквідуючи всі часописи прихильні валенсійському урядові. Поліція шукає за комуністами, які ховаються. Військовим ґубернатором Маляґи став полк. Плясідо Ґате.

БОІ.

Як подає національне командування, на відтинку Леону відбито наступ червоних, що втратили 23 убитих, також відбито ворожі наступи під Арабакою та над рікою Харамою. На фронті Сієрра Невада національні війська розбили ворожі сили, які концентрувалися; червоні втратили 30 убитих і чимало бранців.

Які держави викликують перегони у зброєннях:

ФАШИСТІВСЬКІ ЧИ ДЕМОКРАТИЧНІ?

Обговорюючи нові анґлійські й американські програми зброєнь, „Джіорнале д' Італія" стверджує, що всупереч розповсюдженим в Америці поглядам не **фашистівські держави почали перегони в зброєннях, лише демократичні.** І Франція не залишається позаду двох анґльосаксонських великодержав: вона будує 4 лінійники, 4 легкі кружляки, 13 контрторпедовців та 11 підводних човнів коштом 4.461,000.000 франків.

В Палестині знову ллється кров.

60 ОСІБ РАНЕНИХ

Крізь палестинське місто Тиверіяду машерував відділ жидівських ревізіоністів (групи Жаботинського) в одностроях; він йшов до жидівської кольонії Тель Гай, де є памятник Трумпельдора, одного з основників жидівського леґіону підчас світової війни, якого 1920 р. убили саме у Тель Гай.

Коли жидівський відділ ішов попри арабські доми, на нього посипалось каміння. У сутичці ранено 30 жидів і 30 арабів; поліція двічі стріляла до юрби. Двох поліцаїв ранили камінням

—.—

цех, поставив внесок, щоб відложити розглядання законопроєкту до часу представлення урядом на черговій сесії проєкту одноцільного буджетового права, що бралоб теж під увагу державні підприємства. Внесок упав. З черги приступлено до голосування над внесками меншости сенатської комісії і в звичайному голосуванні 43 голосами проти 39 відкинено всі внески меншости; принято тільки згадану поправку сенатської комісії щодо ст. 26. лісового декрету. За відкиненням поправок голосували всі українські сенатори (5) і так вони вирішили поразку мін. Понятовського.

Яка буде дальша доля новелі до лісового декрету — покищо невідомо. З огляду на зміну, яку увів сенат до соймової редакції, проєкт вернеться ще до сойму, де правдоподібно сойм більшістю голосів прийме цю поправку. Питання тільки, чи проєкт дістане санкцію президента держави; якщо ні, тоді проєкт вернеться ще раз до сойму у найближчій буджетовій сесії — себто приблизно за рік.

Проти політики п. Понятовського в справі земельної реформи виступають зі засадничих причин тільки українські представники, бо саме він є сьогодні речником скріплення кольонізаційного походу на непольські землі. Референт буджету міністерства хліборобства і земельних реформ пос. Камінський у своому обширному рефераті, що його роздано нині послам, підносить, що питання земельної реформи в Польщі зачинає знов набирати публичного розголосу. Підчеркує там, що сьогодні це питання підносять ті, які ставляться негативно до переходу землі з рук більшої в руки меншої земельної власности. Господарська скрута зменшила набувчу спроможність хліборобської людности, зменшила теж і фінансові засоби, які держава у рямцях буджету або оборотового фонду земельної реформи призначила на цілі земельної реформи в Польщі. Внаслідок тих обставин зменшувалося з року на рік число парцельованої землі в Польщі. Цей факт викликав у декого переконання, що закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925. р. помер природною смертю і тому деякі люди обурюються сьогодні, що уряд знов зачинає пристосовувати у практиці обовязуючий закон, коли поправилися загальні господарські відносини.

Після критичної оцінки аргументів противників земельної реформи (вони є головно в таборі великих землевласників з їх органом „Час“ і „Слово“) про загрозу для оборонної сили держави, яку несе з собою зменшення продукції збіжа для армії, для міст і промислових осередків через парцеляцію більшої земельної власности, подає референт цифри з дотеперішніх парцеляційних осягів, що є цікаві для нас, найбільш заінтересованих сучасною політикою п. Понятовського. Відомо, що йде тут про загрозу кольонізацією найбільш життєвих інтересів нашого народу в границях Польщі.

Цифри ці такі:

Від 1918. р. по кінець 1935. р. розпарцельовано в Польщі між 630.179 набувців 2,325,991.4 га, а саме: а) шляхом державної парцеляції 568.320.2 га, шляхом військового осадництва 143,067.1 га — разом 711,387.3 га; б) шляхом приватної парцеляції 1,540,998.1 га і через Державний Рільний Банк 73,606 га. В 1936. р. розпарцельовано загально між 27.495 набувців 92,588.3 га.

Як еквівалент за знесення сервітутів виділено для дрібної власности (це майже виключно на теренах б. російської займанщини), не числячи винагороди в готівці — 584,334.8 га до дня 31. грудня 1936. р. Від 1918. р. до 1. жовтня 1936. р. перейшло до меншої власности в Польщі 3,002.914.5 га. Найбільше насилення мала парцеляційна акція в 1922. р., коли розпарцельовано 254,176.7 га. Відтак іде спадок, що підноситься в 1926. р., коли розпарцельовано 209,841.5 га, в 1927. р. — 245,081.3 га, в 1928. р. — 227,571.1 га. В 1929. р. парцеляційна акція заломлюється, настає величезний спадок, що треває кілька літ. В 1934. р. розпарцельовано ледви 56,540 га, в 1935. р. — 79,773.2 га, врешті в 1936. р. — 92,588.3 га.

Природний приріст людности, що є великий передовсім на селі і брак відпливу сільської надвишки до міст та промислових осередків і деяка поправа в конюнктурі на продукти сільського господарства творять специфічний натиск, що його до деякої міри можна злагіднити тільки парцеляційним процесом. Та тут саме заковика суто національно-політичного характеру. Як виказує практика останніх часів, коли рішальний вплив на розподіл землі з парцеляції перейшов до рук старостів і воєводів, з хвилиною знесення земельних урядів, злагіднення земельних відносин на селі дотикає тільки польської людности. Роблять це старости через віддане їм затверджування іменних списків набувців, у які сьогодні не попадає майже ніхто з українських селян. Отже не диво, що земельною політикою п. Понятовського ніодин українець не то не може одушевлятись, але мусить її якнайрішучіше поборювати. Український загал є проти політики мін. Понятовського, як маркантного експонента на широкі розміри закроєного кольонізаційного походу на наші землі — і так невимовно перелюднені.

Це й було причиною, що в буджетовій комісії сойму та вчора на пленумі сенату, українські посли голосували проти п. Понятовського. Вони займуть теж відповідне становище при буджетових дебатах у соймі й сенаті над ресортом міністерства хліборобства і земельних реформ.

Д-р Степан Баран.

Еспанські події і женевські надії.

Женева, 18. лютого 1937.

Військові знавці схиляються в европейській пресі до погляду, що рішення в еспанській війні вже запало на користь національного війська. До цього погляду спонукує їх нестримний похід еспанських націоналістів вздовж побережжя Середземного Моря в напрямі Валенсії та охоплення Мадриду національним військом з усіх боків. Але боротьба між національною Еспанією та її ворогами вирішується не лише на самім полі бою, але і в запіллях обох таборів. В національному таборі зростає єдність, організованість, творча праця відбудови батьківщини, що постачає невпинно нові сили і на всі фронти війни. В большевицькім таборі шириться внутрішня боротьба між різними анархо-соціялістичними партіями та між місцевими еспанськими групами і різнонаціональними „добровольцями“ під проводом Москви.

Національне еспанське повстання вибухло раніше, ніж большевицький режім встиг опанувати цілком та зорганізувати Еспанію за совітським зразком. Постачаючи мадридськ. урядові зброю, „добровольців“ і хмару агентів для проводу приніс московський уряд до Еспанії і совітський терор, визиск і голод, так добре відомі немосковським націям СССР. В якій мірі совітські відносини перенесені до Еспанії, показує між іншим боротьба між еспанськими „сталіністами та троцькістами“. „Ізвестія“ закидають еспанським „троцькістам“ членам „ПОУМ“ більш менш те, в чому прокуратор Вишинський обвинувачує Радека та інших на ост. показовім процесі: шпигунство в користь „фашистів“, диверсії за фронтом, дезорганізацію військового постачання, ударемлення офензиви на араґонськім фронті, тощо. Московські аґенти в Еспанії вимагають, щоб розвязати орґанізації „ПОУМ“, припинити їх часописи, конфіскувати радіові стації і т. ін. Але поборювати „троцькістів“ та інших противників московського панування в Еспанії річ нелегка, бо всі вони озброєні і на терор відповідають терором.

З нагоди здобуття Маляґи націоналістами писали деякі денники, а між ними і „Журналь де Женев“, що ця поразка еспанських большевиків є поразкою московського уряду. Женевський часопис додав до цього, що московський уряд післав до Еспанії розмірно небагато совітських „добровольців“ боючись, що вони повтікають до національного еспанського війська. А без власних вояків очевидно і московські старшини небагато могли вдіяти. Цю думку европейської преси про червону армію, яка не найкраще пописалася в Еспанії поділяють очевидно й деякі уряди великих держав, почасти і сама французька союзниця Москви. Доказом цього є в деякій мірі й те, що ані британський ані французький уряд не настоювали на тім, щоб совітська фльота брала участь у контролі еспанських берегів.

Воєнні поразки еспанських лівих потягають за собою і політичні поразки їх та їх союзників в Европі, зокрема в льондонськім Комітеті неінтервенції. Цей комітет знову дійшов до глибокої кризи з причин того, що Португалія годиться лише на дуже умовну контролю своїх кордонів. Разом з тим розвиток воєнних подій в Еспанії робить властиво цілий Комітет анахронізмом. Пан Майський у Комітеті досить осамотнений, не находить поважнішої підтримки ані з англійського ані навіть з французького боку. Ані Льондон, ані Париж не мають властиво ніякого бажання псувати своїх відносин із майбутнім національним урядом Еспанії, боронячи безнадійної справи еспанських большевиків. У Льондоні не полишили справді ще цілком пляну спинити війну, помирити противників і перевести в Еспанії плебісцит про майбутній політичний лад, але утопічність цього пляну очевидна, особливо після нових масакр на заручниках та безборонному населенні перед покиненням Маляґи. Національний еспанський уряд не вважає можливим політично співпрацювати з людьми, що допустились таких нелюдських злочинів.

Воєнним поразкам еспанських большевиків відповідають їх політичні поразки в Европі. Повідомлення про те, що барцельонський уряд почав переговори з національним еспанським урядом, покищо непотверджене. Посередньо потверджувати ці повідомлення може між іншим те, що катальонський уряд противиться очевидно перенесенню уряду еспанських большевиків з Валенсії до Барсельони, хоч Валенсію і обстрілює систематично національна фльота. Наскрізь обєктивним покажчиком занепаду впливів уряду Валенсії може бути ця та дуже характеристична обставина, що еспанська пезета остемпльована в Бурґосі має в Парижі вдвоє більшу ціну, ніж большевицька еспанська пезета. Останні поразки противників національної Еспанії викликали справжню політичну кризу у Франції. Розсудливіші політичні кола Франції роблять заходи, щоб порозумітися з національним урядом у Бурґосі, тимчасом як кола цілком залежні від Москви роблять розпучливі зусилля примусити французький уряд в останній хвилині прийти на поміч „демократичній, республиканській“ Еспанії.

Але в Женеві сподіються що останні успіхи льорда Плімута в „Комітеті неінтервенції“ перешкодять французьким большевикам втягнути Францію до небезпечної еспанської авантури, що не дає властиво ніяких виглядів на успіх. Дуже тішить Лігу Націй і те, що уряд у Валенсії дав нарешті свою засадничу згоду на евакуацію амбасад у Мадриді разом з еспанцями, що скрилися по них. Цю дуже спізнену концесію валенсійського уряду пояснює женевська преса у спосіб дуже непідхлібний для нього. Цей „уряд“ боїться, що коли амбасади діждуться, що Мадрид здобуде національне військо, то вони можуть автоматично визнати національний уряд. У всякому разі це зниження тону большевицького уряду уважають в Женеві добрим знаком і сподіваються здушити центр воєнної небезпеки для цілої Европи в Еспанії вже в близькім часі. У Женеві гадають також, що остаточна поразка еспанських большевиків не лишиться без впливу на франко-московські відносини та звільнить французький уряд від надмірного впливу Москви. Про зірвання франко-московського союзу покищо не думають тут і найбільші оптимісти, але дехто гадає, що фактичне значіння цього союзу настільки зменшиться, що він перестане бути непереможною перешкодою на шляху до злагіднення відносин між Парижем і Берліном. Поруч із розвитком наступу націоналістів в Ес-

...ньої почнає преса обговорювати знов вигляди конференції льокарнських держав з остаточним поминенням СССР.

Останні відомости з еспанського поля бою викликали весняні настрої в женевських політичних колах. Чутно голоси, що засади колективної небезпеки є зовсім не ті, які проголошувано досі з Москви та Парижа. Чи останні події в Еспанії принесуть рішучий зворот в розвитку політичних відносин Европи? Це покажуть може найближчі тижні.

М. Данько.

В Україні „село стає пустелею“.

(Враження чужинця з подорожі по Совітській Україні).

На світі є багато журналістів, що служать виключно інтересам своєї нації, партії, а навіть і кліки. Пригадаймо хочби становище французької преси в 1933 р., коли в Україні шалів голод, коли міліони українського населення мерло, а французька преса під диригентурою п. Еріо розписувалась про „добробут і рай“ у Совітах?

Хочемо згадати нині одного сумлінного журналіста, що має головно на увазі правду.

Це Карльо Аґраті, італійський журналіст. У 1934 р. він їздив у СССР, був і в Україні й описав свої враження у книжці п. н. „У країні Леніна“. Цю книжку ми реферували у довгій статті з Риму в 1935 р. („Діло“ ч. 196). Недавно К. Аґраті вдруге подорожував по СССР. Враження з цієї подорожі докладно, супокійно, дотепно і супроти большевиків декуди їдко описує у своїй новій книжці п. н. „Большевицький Кавказ“.*) Властиво шлях теперішньої подорожі К. А. був такий: Постумія — Стамбул — Одеса — Севастопіль — Ялта — Батум — Тифліс — Владикавказ — Ростов — Харків — Дніпропетровськ — Київ (і поворітьма до Італії через Львів). Як бачимо, то автор нової книжки про СССР. цікавився лише південними країнами СССР. І це для нас іще цінніше.

На вступі К. А. говорить, що хоч попередня його подорож по Совітах була „мов гидкий сон, омана, щось таке, як подорож Данта по пеклі“, то всеж його знову скортіло поїхати в СССР, щоб упевнитись у тому, що бачив підчас першої своєї подорожі. І признається тепер, після другої подорожі, що таки рішуче „ніяких ілюзій цим разом не привіз“. Знову описує усякі „штучки „Інтуріста“, який кожного чужинця пильнує як ока в голові, щоб він, не дай Боже, не побачив сам того, чого ніякий чужинець бачити не сміє. На провідників „Інтуріста“ совітська влада вибирає окремих людей, що знають европейські мови та кінчать пропаганду школу. Усе на те, щоб блискословієм **„найти між туристами якогось короткозорого дурника** і я, каже автор, не виключаю, що такі бувають, — **який бере за щире золото все те, що блистить у цьому комуністичному світі“.** Описує безладдя совітське на кораблях, на залізницях, де час, година, точність зовсім не істнують; де, в країні „рівности і братерства“, істнують чотири кляси в поїздах, на кораблях; і в IV-ій клясі, де їде селянин, робітник — ніде в світі нечувана нечисть, якою „пролетарська“ влада ані трішки не цікавиться. Усюди на стаціях,на кораблях у більших салях „висять портрети Леніна і Сталіна, які ніколи не сміються і яких обличчя не викликає напевне радости в нікого“, хто дивиться на них.

Гострим тоном говорить автор про „синів революції“, себто про совітську молодь. Вихована в тій задушливій, трійливій атмосфері, не знаючи, не бачивши ніколи тієї правдивої Европи ні европейського робітника, ця молодь є певна, що Совіти „це рай“ і що поза мурами Совітів уже справжня чорна безодня і неволя. І так у тій брехні живуть. Згадує, як „молодь революції“ робить перед владою доноси на своїх батьків, що сховали дещо збіжжя зі свого поля, щоб самим дещо зїсти і тому самому синові „революції“ дати. І що це не є сини „революції“, „а швидше собачі сини, якби це не була образа для собак“. Дальше — італієць дивується, що по сімнацяти роках комуністичного володіння шкільництво зовсім паде, „учителі не плачені, невідживлювані, найгірше забезпечені в мешкання“. З дотепом згадує автор найелеґантніший готель „Третього Інтернаціоналу“ в Батум, де в кімнаті всю ніч капало зі стелі, бо на дворі падав дощ. А коли автор із своєю жінкою просив господаря готелю, щоб переніс їх до кращої кімнати, то господар здивований відповів, що „цеж найкраща кімната“.Пишучи про чистоту в Совітах, автор каже: „Мітла і мило в Совітах зовсім не йде“. Чому? Отже просто: „щоб купити пів кіля мила треба працювати весь божий день, а щоб купити одно крісло, то треба працювати десять днів“.

*) Carlo Agrati: Caucaso bolscevico. (Casa Editrice „Pro Familia“, Milano, 1936).

Служачих у Совітах тепер немає. Наймичка називається тепер „домашня робітниця“, себто: не бив його кием, а бив палкою.

Дальше К. А. помічає таке: **„Кілька років тому Україна нараховувала на поверхні півтора разу більшій як Італія трицять міліонів населення. Поверхня лишилась та сама, а населення? Москалі заперечують, але панує загальне переконання, що населення значно зменшилося, хоч до двацять ще не доходить, але вже мало бракує.** Певне те, що села порожніють. А треба знати, що Україна, як я уже говорив, крім інших багатств. багата найбільше в плодючий чорнозем. А всеж — люди тікають у міста: **за совітського устрою, який є здатний на те, щоб на найплодовитіших землях населення вмірало з голоду,** за часів цього устрою урбанізація стала загальним явищем“. І коли ростуть міста, тоді **„СЕЛО СТАЄ ПУСТЕЛЕЮ І ТАК ЗАВМІРАЄ ЄДИНЕ ПРАВДИВЕ ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ НАЦІЇ“.**

„І хто його зна — каже автор — чому я в цьому краю завсіди думаю про пекло з „Божественної комедії“ Данта?“

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 4.

ІЛАРІОН ЧОЛҐАН. 2

Гуцульська Венера.

(Докінчення)

Та в тій хвилині загремів бубон і якийсь пискливий панище проголосив з естради, що жюрі одноголосно признало цьогорічну нагороду „міс Долини Пруту“ — „хуцулкі з Ворохти“. Дальші слова заглушила буря оплесків.

Д-р Котик піднісся:

— Ми тут уже нічого не висидимо. Ходімо, вже роздумаємо на свіжому повітрі. Вона нам не вискачеться!

І расольоґ та поет, заплативши, покинули бар, де під одним „пстругом“ танцювало так багато пар.

Гірське повітря приємно відсвіжило затуманені кавярняною атмосферою голови. Д-р Котик втягнув у легені пахощі смерек і те, що видавалося йому раніше таким тяжким і замотаним, стало тепер просте і зрозуміле. — не додав:

— Ясно! Заждемо аж вийдуть і тоді підійдемо та перепросимо її.

— Вона з Ворохти — міркував Грицько — поїзд до Ворохти відійшов перед годиною, а найближчий буде щойно пів до восьмої.

— Властиво цікаво, де вона подіється. Мусимож до того часу порозумітися з нею.

— Е! вже ті павуки добре обмотали свою жертву. Та ми мусимо свій плян виконати!

Сіли на лавочці і любувалися красою блакитної, гірської ночі. Коротка липнева ніч кінчилася; блідли зорі, а на сході дискретно рум'янилося крайнебо.

Д-р Котик поринув цілий у гадках про свої фахові розсліди. Час-до-часу тільки проривав мовчанку Грицько „голосними думками“.

— Зорі.. в морі... зорі — в борі... котрі кращі рими, докторе?

А не почувши відповіді, дальше гомотів собі під носом:

— Венера... ера... страто-сфера.. Гріх, оріх... сміх..

І в тій хвилині задзвенів на привіт ранку лункий сміх — Гуцульської Венери. Мов електричний струм затрусив поетом і расольоґом, що вмить зірвались на рівні ноги.

Гуцулку вело двох паничів попід руки, а вона заходячись разураз розкотистим сміхом, тулилась то до одного свого товариша то до другого.

— Алеж!... — і тут поет соковито вилаявся — як запили дівчину! але пождіть, псюхи!..

І вони пішли вслід за тією трійкою, держучись у відповідній віддалі. Ішли доржкою понад Прутом. Удолині розбивались об каміння і пінились білогриві хвилі, з другого боку стояла зелена, смерекова стінка. До неї, на гірську стежечку „скрутила“ та трійка. Тоді д-р Котик шарпнув Грицька за рукав:

— Починається. Приготуйтесь на завзятий бій!

Грицько відповів, як пристало поетові й товаришеві расольоґа:

— Чую запах крови!... — і по хвилині додав: — а таки шкода, що не вмію джію-джітсу..

Ступали плаєм щораз вище і вище. Здалека, а рівночасно і так, щоб не стратити „тих“ з ока. Камінчики зпід ніг котились разом із хвилинами. В гірських струмках ізмивався вже липневий ранок.

— Стоп! — зашипів нараз доктор, що перебрав ініціятиву у свої руки та ішов тепер попереду. — Де вони поділися?

Грицько чухав потилицю і розсіяно глядів на стежку, де та трійка зникла їм з очей, заки „погоня“ вспіла дійти на закрут.

Часу на довге роздумування не було. Знав це б. фронтовик — Котик і скоро рішився:

— Ви, Грицьку, маєте добрі очі. Махайте на те коміння. Бачите, там на горі конар зломаної сосни. Розглянетесь на всі боки і побачивши їх миттю дасьте знак. Ну, але вже!

Приказ виконано. За кілька хвилин поет сидів на вершку конаря і приложивши долоню до чола розглядався довкола. Виглядав, як моряк у „бузьковому гнізді“.

— Є! — дав знак рукою.

Якстій стали продиратись крізь смеріччя і корчі, а Грицько наглив:

— Хутчіше! Кожна хвилина важна! Але гарне місце вибрали, гільтаї!

— Нема страху! Ми її вирятуємо напевно.

Врешті перед очима Котика й Мазника розпростерлась невеличка, похила полянка, що була певно початком полонини. На яких сто кроків

Захоплюється італієць, після своеї чарівної краєвидами Італії,краєвидами України, головно видами на Дніпро коло Києва. „Лиш на те, щоб поглянути на той чарівний вид варто, щоб усі туристи їхали туди і поглянули, бо не знаю, чи у Совітах є другий рівний цьому видові". До-кладно описує автор Дніпро, як він розходить-ся і творить острів Хортицю. Згадує і про „Дні-прельстан", що з десятьох турбін пущено в рух лише чотири. А решта.. в запасі стоять. Але що там „Дніпрельстан"! Автор бачив цілі камяниці нові, готові, які були попідпирані, бо падуть. Роскаже, як автами переїзджали з Харкова до Запоріжжя; які там жахливі шляхи з вибоями; декуди їхали просто степом, щоб оминути нори на шляху. Коли приїхали в Запоріжжя, місто з 400 тисяч населенням, у стаційному ресторані могли дістати лише чай.

З великою пошаною говорить автор про Київ, який „бачив монголів і татар і ханів крим ських, що декілька раз його були здобули, роз-громили, зрабували, а інколи і зруйнували. Але Київ завсіди воскресав із руїн усе більшим, усе кращим. Те, що бачимо з його старовинних „Золотих Воріт" не можемо порівнювати з ве-личними руїн імперського старовинного Риму, е всеж, це е свідок тисячлітнього минулого".

При кінці своеї книжки К. Аграті доходить до такого висновку: „Хто бачив Совіти лиш в географічнім атлясі, а знає їх лише з безлічі пу блікацій інших людей, той може собі творити про Совіти такий погляд, який йому підходить. Але ті, що бачили все там своїми очима, можуть мати лише одну думку: дуже погану... В Совітах усі живуть так, як у нас нуждарі, жебраки... Скажу ще більше: маю враження, що в Совітах гірше тепер, як колись було... Французька рево-люція це була перемога середньої кляси. Росій-ська революція, кажуть, перемога пролетаріяту, себто найнижчої кляси. Шляхта і буржуазія щезли. Але бідний, ще бідніший став ніж перше. Чи до цього хотів дійти комунізм?... Бачите в Совітах людей у жалюгідних умовинах. Брудні, в лахманах, цілими годинами вистоюють у черзі на дощі, на снігу, на спеці, на вітрі, щоб добути шматок хліба, один огірок, дещо нафти. Жи-вуть у домах — старих, чи нових — що розпа-даються. Багато людей зовсім не має хати і ночі просиджують на вулицях. Недаремно в Совітах говорять, що в них лекше летіти в стратосферу, як дістатись на третій поверх".

Далі дуже влучно твердить автор, що „кому-нізм може мати вплив лиш для людей простої, неокресаної думки. І лиш одиниці можуть ствер дити, що вся большевицька пропаґанда оперта на брехні; лиш ті, що бачили на власні очі Со-віти, знають, що комунізм сьогодні в повному упадку".

І так закінчує автор свою книжку: **„Щодо матеріялізму, то сьогодняшне московське явище доказує, що нарід, який іде шляхом освіченим не вищими ідеями, а лиш тими нещасними іде-ями матеріялістичної людськости, летить у про-пасть нужди та анархії".**

М. Зазамський.

До чого доведе кольонізаційна політика міністерства хліборобства?

Оживлена дискусія в соймі над буджетом міні стерства хліборобства.

В пятницю 19. ц. м. сойм радив над буджетом міністерства хліборобства. По рефераті пос. Камінського розвинулась оживлена дискусія, в якій промовляло кільканацять послів. Пос. Лубенський згадав м. ін., що дрібні господарства лише хвилево дають змогу вижи-вити більшу кількість населення на селі, але перекреслюють змогу створити здорові само-стійні господарства. Критикував політику міністерства хліборобства супроти хліборобських палат і поставився неприхильно до буджету цього міністерства. Пос. Вуйцік домагався осушення Полісся, де можна би опісля поселити сотки тисяч родин. На осушення Полісся уряд повинен був вставити відповідні гроші до інвестиційного пляну і цією справою повинен занятися Фонд праці. З черги пос. В. Болюх зясував **домагання українського населення до міністерства хліборобства. Обговорив противукраїнську політику старостів, що затверджують при парцеляції продаж землі лише полякам, а відмовляють купна землі українцям. На доказ зацитував відповідний уступ з летючки одного з парцеляційних підприємств, де виразно кажеться, що землю можуть купити лише римо-католики.**

Пос. З. Пеленський: Деж тут конституція?

Чи з огляду на такі факти українці можуть добре ставитися до уряду? Українці зробили все зі свого боку, але не бачать ніякого відгомону. Парцеляція на українських землях між польських кольоністів доведе українське населення до господарської руїни і до розпуки. Це не лежить теж в інтересі польського народу, який мусить знайти спільну мову з українцями.

По промові пос. Зубжицького **пос. Гринь Тершаковець зясував жахливе положення селянства у Сх. Галичині. Промовець підкреслив і доказував, що земля з парцеляції на українських землях повинна перейти в руки місцевого населення.**

Пос. Екерт: Польська земля в польські руки, українська (в ориґіналі „руська") в українські руки!

Український селянин — заявив далі пос, Тершаковець — перебув страшну панщину, зросив своїм потом цю землю і тому має повне право до неї.

Вкінці гостро виступив проти кольонізації українських земель, заявляючи, що вона е найкращим аргументом для комуністів в їх агітації. Найкращим засобом проти зросту комунізму на цих землях може бути рівноправність обох народів.

Пос. Шебеля (польський селянин) запевняв, що у Сх. Галичині нема перенаселення. Тому нехай українці не дивуються, що одної днини там зявимося і будемо сусідами. Мусимо йти до Галичини. бо — мовляв — такий е гін польських мас.

Ще виразніше зясував пос. Закліка польську політику супроти українців, заявляючи, що польська земля мусить залишитись у руках поляків. Одночасно додав, що поляки бажають згідливого співжиття з українським народом і не хочуть відбирати ні пяди землі українському народові, що е в його посіданні. Поляки — мовляв — бажають рівноправности і справедливости для українців та хочуть спільно працювати над економічним і культурним піднесенням цих земель. Вкінці ще раз підкреслив, що поляки не можуть зректися того, що е їх власністю.

По промовах кількох послів виголосив довшу промову пос. Войтович. Спершу легко критикував польські орґанізації зі Львова за те, що своїми меморіялами викликують непотрібні „алярми" і гостро накинувся на консерватистів за їх неприхильне становище до мін. Понятовського. Далі **висунув закид, що — мовляв — консерватисти заключили союз з українськими послами того змісту, що ні одні ні другі не хочуть тепер парцеляції. (Зрозуміла річ, що українські посли рішуче запротестували з місця проти такого закиду).**

Вкінці пос. Войтович запевняв, що село не допустить до уступлення мін. Понятовського.

Зі закидами цього посла полемізував пос. Ґуттен-Чапський і критично поставився до політики міністерства хліборобства в державних лісах, заявляючись за становищем Найвищої Контрольної Палати в цій справі.

З СОЙМОВОЇ ПРАВНИЧОЇ КОМІСІЇ.

На засіданні в дні 10. ц. м. соймова правнича комісія на ініціятиву послів д-ра Степана Витвицького і д-ра Романа Перфецького та пос. д-ра Зоммерштайна ухвалила резолюцію в справі частинного знесення нотаріяльного примусу для актів позбуття власности щодо

від них стояв оборіг із запашним сіном. Під ним саме сиділо тих троє. Один гільтай нахабно обіймав дівчину, другий йому помагав.

Цього вже було забагато. Д-р Котик трусився з гніву і злости. Заграла в ньому вояцька кров.

— Бігом зайдіть і заатакуйте їх ззаду! Рахую до двацять.Тоді сам наступаю з переду.Вже!!

Доктор держав у руці камінець і лічив. То до двацять не дійшов. Зафуркотів у повітрі камінець і один драбуга, вхопившись за ногу, покотився з криком.

Це був знак до генеральної атаки. Наступ був такий бравурний, що нахаби, заскочені й отумані своїм настроем,навіть не пробували ставити опору. Першого Мазник „знокавтував" одним добре виміреним стусаном у ніс, аж бухнула кров. На хребті другого сидів д-р Котик, як справжній дикий, гірський кіт, і щосили гатив у плечі. Хвилина — й оба противники покотилися зпід оборога вділ.

Доктор і Грицько кинулись тепер рятувати гуцулочку, що перестрашена чи обімліла лежала безвладно на сіні. Зпід роздертої сорочки виглядали дівочі груди. Котик поправив окуляри, Грицько розстібнув краватку та комірець, бо душився від горячі.

Та сталось щось несподіване.

Коли Грицько хотів підняти гуцулку, вона зірвалась мов навіжена!

— Що ест?! Гвалта!!

І понад смереки понісся пронизливий крик:

— Гівa-a-лт!!!...

Що дальше діялось — доктор не бачив і не чув. З носа впали йому окуляри і він, стративши рівновагу, покотився в долину..

*

Червоне, соняшне коло висіло на самій середині неба і жарило немилосерно всіх літників, що мов рій бджіл обсіли пляжу.

Д-р Іван Котик тримав у руках найновіше число „Ранішніх Новин", що його саме позичив у якоїсь грубої пані, й читав:

— Бемо на тривогу! Нові бандитські ексцеси! Що на це скаже влада?

(Телефоном від власного кореспондента).

Не потребуемо пригадувати сумної памяти подій і ексцесів кілька місяців тому в нашім місті, в яких то невідповідальні хулігани в бандитський спосіб зазіхали на життя і майно членів одної нац. меншини. А ось доходять тривожні вісти про подібний, не менше жорстокий і кривавий напад темних типів зпід того самого стягу.

А саме 28. липня ц. р., в знаному літнищі Я. в ресторані „Під танцюристим пстругом" відбулася репрезентаційна забава. На ній вибрано цьогорічною „місс долини Пруту" чарівну варшавянку п. Ріту Ґольдівну, що виступала в ориґінальнім, реґіональнім строї, як „гуцулка з Ворохти". Колиж п. Ріта Ґольдівна верталася з двома товаришами забави, напала на них на гладкій дорозі озброєна, численна боївка бандитів, пустивши в рух дручки та ножі. зробила кривавv масакоv. Хоча нападені боролися хоробро, вже-ж вони тяжко поранені і борються зі смертю. Пані Р. Ґ. дістала нервового атаку й лікарі побоюються за її стан.

До цього хіба нічого додавати не треба! Обурення і гнів огортає всіх культурних людей; тимбільше, що сталось це на терені, де подібні „геци" не мали ще місця. Сподіваемося, що влада займе рішуче становище і переведе строге слідство."

Д-р Котик відложив часопис. Повернувся, щоб показати це Грицькові і — оторопів...

Протер очі, але ні. Зява не зникала:

Недалеко них стояла — місс Долина Пруту. Та не як „Гуцульська Венера", але як „европейська дама", в обтислому купелевому строї, що передавав у всіх нюансах її привабливу постать. Стояла струнко, випрямивши гордо до сонця свої гарні рамена, що їх мастив білим кремом... Грицько Мазник.

В тій хвилині виліз з води Котиків, партнер від бріджа з пансіону „Маратон" — худий, спалений сонцем на вугілля учитель, що виглядав як індійський йоґ у стодвадцятьдругому дні голодівки. Засміявся до доктора тоненьким голоском:

— Хо, хо!... Дивіться, пане докторе! Ніби поет-невдаха, а ось яку знайшов ляню!

Д-р Котик засоромлений, що мав такого спільника, хотів чимось його виправдати і сказав:

— Ви нічого не розумієте! Він збирає матеріяли до „Симфонії крови"!

—o—

дрібних рільничих нерухомостей до 5 га. Резолюція звучить: „Сойм взиває уряд, щоб він предложив проект закону про знесення нотарільного примусу для актів про перенесення власности щодо рільничих нерухомостей, яких простір не переступає 5 га.“ Ця резолюція мусить ще пройти через повний сойм.

На кількох останніх засіданнях соймова правнича комісія радила над проектом закону про лісові та полеві школи. До проекту того зголосив низку поправок пос. д-р Витвицький. Дискусія над проектом ще не закінчена.

АЛЬКОГОЛЬ Є БАТЬКОМ ЗЛОЧИНУ.

Щоби затерти сліди...

НАПАД ЕСПАНСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ НА ФРАНЦУСЬКИЙ ЛІТАК.

„Івнінґ Стандарт“ кидає цікаве світло на катастрофу французького літака, що його минулого місяця зістрілив один еспанський червоний літак. Льондонський часопис твердить, що на основі звіту, який дістав французький уряд, ця подія представляється так:

Перед місяцем спеціяльний літак французької амбасади в Мадриді, що постійно тримав звязок між Мадридом і Перепіняном, вилетів з Мадриду з французьким кореспондентом „Де ля Прес“ й одною жінкою. Серед кореспонденції, яку забрав літак, була пачка з документами і світлинами, які доказували факт вбивства майже тисячі закладників у Мадриді. Коли французький літак вилетів з Мадриду, вслід за ним полетіли два червоні літаки; пілот французького літака думав, що ці два еспанські літаки ескортують його для охорони. Тимчасом, після півгодинного лету один з літаків почав обстрілювати його зі скорострілів. Пільот французького літака причалив, бо літак був сильно ушкоджений. На землі виявилося, що кореспондент „Де ля Прес“ вбитий, а жінка, що з ним летіла, важко ранена. Червоний уряд наказав летунові вернутись до Мадриду. До цеї пори невідомо, що з ним сталося. Пачка з документами, розуміється, пропала.

„Івнінґ Стандард“ твердить, що в Парижі мають у цій справі спеціяльні інформації і що цей напад виконало спеціяльне еспанське бюро, зорґанізоване згідно з приказом Москви. До цього бюра м. ін. належить нагляд над провідниками червоної міліції та еспанськими червоними політиками. Напад на французький літак перешкодив, щоби документи, компромітуючі червоний еспанський уряд, не дісталися до рук Міжнародного Червоного Хреста.

Слід згадати, що негайно після катастрофи французька ліва преса намагалася скинути всю вину на національні війська; щойно французький урядовий комунікат виявив справжнього напасника.

Португалія заборонила вербувати до еспанських військ

ТА ВІДКЛИКУЄ СВОЇХ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

У португальському офіційному деннику появився декрет, що забороняє вербувати португальських громадян до еспанських армій та вести пропаґанду в тому напрямі. Чужинцям, що їхали би через португальську територію, щоб вступити до одної з еспанських армій, грозять судові кари. Заборона не торкається лише еспанських громадян. Португальські громадяни, що тепер є в еспанському війську, мають вернутися до місяця.

Декрет обовязує від хвилини, як його оголосили.

МАДЯРЩИНА ТАКОЖ.

На вчорашньому засіданні мадярська рада міністрів постановила, — як і інші уряди, що беруть участь в комітеті неінтервенції — заборонити вербувати добровольців до Еспанії та не дозволити мадярським громадянам брати участь в еспанській громадянській війні.

При першій чарці вівця, при другій лев, при третій свиня. — Талмуд.

ДОГОВІР ВЗАІМНОЇ ПОМОЧІ МІЖ БЕРЛІНОМ І БУРҐОСОМ?

Як подає польська преса, у французьких колах появилися чутки, що еспанський національний уряд заключив з німецьким договір такого змісту: 1) Еспанський національний уряд **приступає до німецько-японського протибольшевицького пакту.** 2) Уряди з Берліну та з Бурґосу запевнюють собі **взаїмну поміч** на випадок конфлікту з якоюнебудь іншою державою, що виступила би в порозумінні з Комінтерном. 3) Німецький уряд вишле на територію національної Еспанії поліційні війська зложені з 1.500 членів „пробоєвих частин“, яких уже рекрутують в 5-ох німецьких містах і які перед виїздом перейдуть курс еспанської мови — та 200 вишколених пропаґандистів. Вони всі дістануть еспанське громадянство і залишаться в Еспанії щонайменше 5 років.

Формою та змістом цей договір не нагадує міжнародніх умов, тому ставимося до тої вістки з повною резервою.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 12

Українські політики

1907—1914. р. р.

Д-Р ІВАН МАКУХ

Давній радикал з імени, що вмів погодити інтерес народу з партійними програмами та не шукав розголосу у демагогії. Вийшов послом до Галицького Сойму з товмацького повіту в 1908. р.

Макух вступив без надумування до нашого Українського Соймового Клюбу і став заступником його голови. В Соймі запрезентувався промовою при краєвім буджеті в дні 26. жовтня 1908. р. Ми і Клюб, сказав він, до котрого належимо, репрезентуємо в цьому Соймі партії, що однокі борються за справедливу виборчу реформу для робучих народніх мас. Ми хотіли спокійно перевести справу виборчої реформи, але переконуємося, що ви не хочете з тою справою наперед поступити. А панування ваше, ваша краєва автономія, завела широкі верстви селянства над пропасть крайньої нужди і голоду. Ми боремось у Східній Галичині тільки зі шляхтою та її слугами, урядовцями, коли тимчасом з польським людом живемо мирно, як добрі сусіди. Ми нікого не викидаємо за Сян, але не можемо допустити до того, щоб нас випирали з нашої землі. З другої сторони ми є противні угоді, бо досвід дотеперішніх угод навчив нас, що угоди виходили тільки на ослаблення нашого народу... Вкінці запротестував Макух проти виїмкового трактування урядом радикальної партії.

Галицька **соціяльна демократія** зорганізувала була під той час депутацію з цілого краю до Львова, щоб перед Соймом та у намісника понаглити соймову виборчу реформу. З цього зчинилася кривава демонстрація перед Соймом, та польські верховоди відповіли, що їм не спішиться...

Таким робом наша українська група 12-ти соймових послів самітна стояла на сторожі демократичної виборчої реформи до Галицького Сойму.

В часі нашої обструкції в Галицькому Соймі був д-р Іван Макух солідарним і в своїх пізніших промовах виказував самоволю галицької адміністрації та соціяльне й політичне положення нашого народу під терором такої адміністрації.

В 1911. р. належав д-р Макух до субкомітету соймової виб. реформи у Львові та обстоював, щоб передовсім устійнити процентове відношення українських соймових мандатів до польських, як також домагався одної третьої частини всіх вибираних соймових послів для українського народу.

У політичній роботі був завжди людиною характеру, свої думки висказував просто і явно. На Макуха можна було завжди числити, що на свому становищі видержить послідовно.

Д-Р СТАНИСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ.

Був професором цивільного права з українською мовою навчання у львівському університеті. Його поставила наша політична організація кандидатом на посла до Державної Ради у Відні, щоб поміж нашими послами були також люди науки*)

Дністрянський промовляв уперше в австрійському парляменті в грудні 1907. р. при другому читанні австро-угорських угодових предложень та виказував, що національно-політичні відносини по обох боках австро-угорської границі є причиною становища нашої посольської репрезентації. Бо з одної сторони є національні переслідування українців на Угорщині, з другої сторони безправний стан українського народу в Галичині під польсько-шляхотським правлінням.

Польський людовий посол **Ян Стапінський,** що досі боровся разом з нами проти панування польської шляхти, став тепер єднатися з Польським Колом і по цій, зовсім предметовій промові посла Дністрянського, зачав нам дорікати за нашу „агресивність“. Видно було щораз ліпше, що польські демократи не кращі від своїх панів...

Під напором закордонної політики вніс був австрійський уряд з початком 1909. року предло-

*) „Зоря Галицька“, письмо повремение для справ народних, политических і письменних: словесности і господарства сельського, галицко-угорско-буковинско-руского народа, видавана А. Павенцким, Львів, 1849, ч. 3, подала вказ наших депутованих і додала ось-які замітки: „Показуєся, що не дуже народ наш руський перся при виборах за ученими Русинами, коли другі народи найученіших вибрали, — і за священиками своїми русько-народними, котрі так много мають терпіти і так много мають гризоти, що ся уймають за справою народа свого руського. Кілько то більше вибрано Поляків! Бо то люди своїм священикам не вірили і не давали ся научити, ба, ще ся на них сердили, не приходили до вибору, або ся не підписували на вибір депутованого. Селяни наші певно мають добру волю, але мало маєм учених Русинів на соймі. Дай Боже, хто дочекає, другими разами добрих руських депутованих!!!

Музеї – осередок нашої забутої культури.

З ДОСВІДІВ УЧАСНИКА ПРАЦІ.

До ділянок нашого культурного життя, які щойно в повоєнній добі сильно розвинулися, хоча завдатки й то нераз поважні мали вони й перед Хоч ми війною, належить ділянка музейництва. Т-ва мали музеї й перед війною, як музей „Наук. ім. Шевченка", „Народнього Дому". „Ставропи- гії", в Києві Тарновського та інші, але українське Під понят- громадянство ними мало цікавилося. тям музей розумілось якусь мертвечину, щось далеке від сучасного життя. Щойно митрополит Шептицький, закупивши гарну будівлю на музей і вложивши великі гроші на музеалії, неначе при- гадав, що музей це одна із важніших ділянок культурного життя, на яку не слід забувати так само як на „Просвіту" чи „Рідну Школу". Але й та акція митрополита не так дуже захопила громадянство може через те, що музей звернув головну увагу на старі церковні памятки, отже світський загал дальше не доцінював значіння музею.

Але по війні зросло зацікавлення музеями і то навіть дуже, бо до цього приневолили нас на- ціонально-політичні відносини. По війні багато учасників визвольних змагань шукало захисту на чужині, дуже часто з усякими воєнними реквізи- тами, памятками та знаками української влади та держави. Що-ж було з тим робити? Це-ж прецінь цінні памятки не тільки для учасників війни, але і для дальших поколінь! І в Празі зро- дилася ідея оснувати „Музей Визвольної Бороть- би". Це було найсильнішою спонукою для укра- їнців у краю, щоб подібно зберігати ріжні памят- ки і то не тільки з визвольної війни, але взагалі памятки української культури. Безперечно що й інші причини зложились на зріст зацікавлення музейництвом, а саме: визбирювання памяток на українських землях і вивожения їх до чужих му- зеїв, з метою надавати тим памяткам не україн- ський характер, тільки регіональний тощо. До- сить, що за короткий час виріс цілий ряд музеїв у нашому краю. Це заслуга не так загалу, як оди- ниць, які нераз з фанатизмом віддавались музей- ництву, не жаліючи ні часу, ні труду, ні грошей, ні здоровля. Між ними стрічаємо здебільша стар- ших людей, нераз емеритів, що не відпочивають, але з завзяттям збирають, зносять музейні речі та ведуть боротьбу з такими знаними нам труд- нощами як із браком гроша, приміщенням, бай- дужністю громадянства, а то й явно неприхиль- ним відношенням до музеїв.

Деякі музеї знайшли собі меценатів, що да- ють їм хату, час та гроші. І ті музеї гарно розви- ваються. Тими добродіями є або особи (Самбір) або установи (Коломия, Сянік). Але дуже при- кро опікуватися музеями там, де нема ніяких до- бродіїв, де цілий тягар відповідальности за роз- виток музею спочиває на кількох незаможних особах, от як у Стрию.

Двох фанатиків цієї ідеї С. і Л. дало почин музеєві й майже без грошей та приміщення зі- брали поважне число предметів, приміщуючи їх у комірній хаті. Вкінці треба було оглянутися за скромним льокалем. Від трьох років музей має винайнлене приміщення, але воно тепер рішуче замале. А фонди? Місячні вкладки кільканацять де- золотих та ще кільканацять зол. підмоги від яких установ ледви вистане на комірне. А музей- на обстанова, реконструкція образів, поїздки, купно деяких предметів, світло, паливо? — вони не мають місця у скромному буджеті музею. Хтож тут міг би помогти? Хіба своє українське громадянство. Одначе з прикрістю треба згадати про байдужність нашого громадянства, а то й деяких заможніших наших установ до цієї куль- турної справи. Але що говорити про матеріяльну підмогу, коли навіть оглянути музей не дуже то люди цікаві. Хоча на домі видніє вивіска музею, та свої люди проходять мимо. Невеличкий відсо- ток нашої стрийської інтеліґенції оглядав музей. Зате з сіл та із шкіл було кілька прогульок. Не диво, що на згадку про музей неодин інтеліґент нішо не знає про нього сказати. А буває і в інших осідках музеїв, що люди розбиваються по всіх у- сюдах за взорами чи іншими зразками україн- ського мистецтва, не знаючи, що те все можна знайти в музею, попри який вони переходять.

А всеж ніхто із свідомих українців не ска- же, що не треба музею, що не треба збирати па- мяток, які творять живу історію нашої культури. А якщо люди такої думки, що музей це конечна національна установа, то нехай-же їй дадуть змогу розвиватися. Колиб такого музею не було, то всі наші памятки, зразки (культури) народ- нього мистецтва опинились би в чужих руках, під фірмою не наших зразків.

Ще одна прикра справа. Наша молодь зама- ло цікавиться музеєм, головно та молодь, що працює на селі й має спроможність легко придба- ти музейні речі. При освітній роботі легко моло- ді звернути увагу на зразки нашої культури, які слід зберегти від загибелі. А прецінь ніхто не скаже, що музей непотрібний для села. Згадаймо хочаб прекрасну виставу народньої ноші заперед двох років або поїздки по селах з рефератами про музейництво.

Завчасу заопікуймося музеями, щоб не було запізно. Вже тепер зачувати, що організують по державних школах музеї, — а з них можуть ви- рости й позашкільні, а тоді наш музей буде му- сіти витримати нерівне суперництво. І тоді будемо нарікати, що нам забирають наші національні скарби так, як уже позабирали, хочаб згадати божка Світовида або мамута із Старуні.

А нарікання це прояв безсилля.

Музейник.

Як виглядатиме новий закон про устрій адвокатури?

В пятницю 19. ц. м. рада міністрів розгля- нула новий проєкт до закону про устрій адво- катури. Законопроєкт передбачує такі зміни: **При Найвищім Суді повстане окрема палата, яка розглядатиме всі відклики від рішень Адво- катських Палат.** Дотепер Найвищий Суд у скла- ді трьох суддів поладнував жалоби у справі відмови впису на листу аплікантів чи адвока- тів. Дисциплінарні справи поладнував окремий дисциплінарний сенат при Найвищім Суді, зло- жений зі суддів та делеґатів начальної адво- катської ради. **Адвокатські апліканти мусіти- муть відбути наперед практику в суді, скласти іспит і щойно після того зможуть практикува- ти в адвокатській канцелярії. Законопроєкт постановляє, що практика апліканта в суді та в адвокатській канцелярії не може бути ко- ротша ніж 5 років. На випадок скорочення ча- су практики в суді адвокатські ради матимуть право продовжити практику в адвокатській кан целярії.**

Міністерство справедливости зможе замк- нути листу адвокатських аплікантів, щоб спи- нити доступ новим аплікантам, з тим, що за- писані вже на листу адвокатські апліканти ма- тимуть право відкрити адвокатські канцелярії. Проєкт уповажнює міністра справедливости о- значити число нововписаних адвокатів та ад- вокатських аплікантів. У виїмкових випадках міністр справедливости матиме право дозволи- ти вписатись на листу адвокатів поза означе- ним контингентом.

Адвокат, який займає публично-правне ста- новище, буде скреслений з листи з тим, що ав- томатично вернеться до адвокатури, якщо ли- ше зречеться свого публично-правного стано- вища в державних чи самоуправних установах. Якщо адвокат обійме становище у приватних підприємствах, скресляють його зовсім з листи адвокатів.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

ження, щоб заснувати правничий виділ з **італій- ською мовою навчання у Відні.** З нашого боку поставили тоді посли **Дністрянський і Колесса** внесок, щоб заснувати **самостійний український університет у Львові.**

Відтак у 1910. р. центральний уряд знову напирав, щоб заснувати **італійський правничий виділ у Трієсті.** Австро-Угорщина була в міжна- родньому союзі в Італією і тому австро-угор- ський міністр закордонних справ граф Еренталь домагався заспокоєння домагань австрійських італійців, щоб не допускати до ірреденти італій- ського населення в Австрії. В дебаті над цим предложенням заявив посол **Дністрянський,** що українцям належиться першенство, бо вони є в Австрії найбільшим народом між тими, що не мають іще університету.

Майже рівночасно зажадав був академічний сенат львівського університету, щоб законом за- безпечити **польський характер львівського уні- верситету,** і цим поневільно висунув справу на- шого університету. Тому Президія нашого Пар- ляментарного Клюбу пішла до тодішнього міні- стра освіти графа Штірка і він заявив нам тоді, що вирішення справи львівського університету мож- на зробити тільки на підставі порозуміння між обома заінтересованими сторонами й урядом, — а всяке одностороннє вирішення є виключене.

Наслідком цього в дні 14. березня 1910. р. відбулася демонстраційна нарада українських студентів у львівському університеті за оснуван- ням самостійного українського університету у Львові. Але з уваги на те, що у львівському уні- верситеті поставили поляки свою озброєну боїв- ку, яка провокувала наших студентів, та щоб не допустити до студентських буч в університеті, переговорювала наша клюбова президія з наміс- ником Бобжинським і нашими студентами. А ко- ли це не помогло, то сам президент міністрів барон Бінерт запросив до себе презеса Кола Польского п. Гломбінського і д-ра Костя Левиць- кого на конференцію та звернувся до них, щоб вони старалися успокоїти студентів. Після того в дні 18. травня 1910. р. настав у львівському університеті спокій.

Дня 27. травня 1910. р. предложили посли д-р Кость Левицький і д-р Олександер Колесса від нашого Парляментарного Клюбу президентові міністрів баронові Бінертові і міністрові освіти графові Штіркові компромісову формулу того змісту, що вперед прийде до виділення наших університетських катедр у тимчасове автономне українське університетське тіло, яке буде управ- нене екзамінувати й габілітувати, а відтак, після цього виділення української науки, мав би уні- верситет цісаря Франца у Львові дістати поль- ський характер.

Рівночасно перейшла справа нашого універ- ситету на трибуну парляментарну, бо в буджето- вій дебаті промовляв не тільки посол **Дністрян- ський,** але й посол **Василько,** який сказав тоді, що справа українського університету не є спра- вою галицькою, але загальною справою нашого народу. Її проволікання утруднює становище бу- ковинських послів.

У Палаті Панів Державної Ради промовляв дня 28. червня 1910. р. наш митрополит Шеп- тицький у справі українського університету, а в буджетовій комісії Палати Послів промовляли наші посли д-р Теофіль **Окуневський** і д-р Кость **Левицький** до справи італійського факультету та поставили цей факультет на одній площині з на- шим університетом.

Та саме в дні 1. липня 1910. р., коли йшла отся дебата в буджетовій комісії, прийшло у львівському університеті до **крівавих подій** між українськими й польськими студентами. Наслід- ком цих подій поляг в університеті український студент Адам Коцко і чотири українці були ра- нені; крім того ранені були чотири возьні і два студенти поляки.

На це піднесено з польського боку, що „гай- дамаки напали на львівський університет" і тому, мовляв, є зірвані переговори в університетській справі; наш Парляментарний Клюб оголосив зов- сім протилежний комунікат, а українські профе- сори і доценти внесли до міністерства освіти **декларацію,** що доти не зречуться прав, які має українська нація і мова у львівському універси- теті, доки не буде заснований окремий український університет у Львові. Отсю декларацію підписа- ли: о. Бартошевський, Верговський, Грушев- ський, Дністрянський, Добрянський, Колесса, о. Комарницький, о. Мишковський, Рудницький, Стебельський і Студинський.

Справа українського університету зробилась голосна і складна. В її осередку стояли оба посли професори університету: д-р Станислав Дні- стрянський і д-р Олександер Колесса. **(Д. б.)**

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА.

Гарячий і холодний Куліш.

40-ЛІТТЯ СМЕРТИ.

Не хочеться вірити, що від смерти Куліша минуло ледви 40 літ. Сучасників Шевченка бачимо в далині справді романтичної доби. Куліш ніколи не був актуальний, не буде ним і тепер. Наша нинішня атмосфера зовсім неприхильна, щоб поставити Куліша в історичній перспективі. Те, що нам казали про нього у школі і пишуть офіціяльно в ріжних підручниках не вирішує тих питань, з якими він так трагічно змагався.

Подумайте лишень: один із наших найбільших письменників і найактивніших національних пробудників мав цілі періоди свого життя, коли сумнівався, чи взагалі варт писати по українськи і чи є для кого. Та водночас це цейне Кулішеве москвофільство не лишилось без впливу на цілу масу „малоросів" напів змосковщених, що вернулись до нашої національности, коли почали роздумувати над нашим історичним минулим. Вернувся до нас і Куліш. Це один із тих перших наших великих письменників, над якими нависла свідомість, що українська література мусить іти в парі з іншими европейськими, коли вона не хоче бути тільки популярною, призначеною для освіти простолюддя.

Коли знаходив Куліш час на всі свої праці, такі ріжноманітні, що вимагали таких основних студій? Іще нині беремо його переклад Св. Письма та драм Шекспіра і насолоджуємось багатством його мови, його зусиллям добути з неї якнайбільше національних,своєрідних рис.

Кривдимо Куліша, коли зводимо його літературну діяльність до ідилічних оповідань і патріотично-сентиментальних віршів. Літературні твори Куліша це тільки одна частина його таланту та невгамовної діяльности. Деякі з них незрозумілі без його життя і то з численними коментарями.

Куліш мав у собі дві душі: гарячу та холодну. Коли він нападав на земляків і бунтувався проти тісних умов праці, то були це вибухи його надто вразливої, гордої, себелюбної, загонистої, непримиренної вдачі. Та в оцих вибухах були теж високі пориви; Куліш відчував, що требаб зробити, які високі домагання треба ставити собі та іншим. Це незвичайно жива громадська людина, що підтримувала звязки з кількадесяти діячами та письменниками своєї доби, написала за своє життя кількадесять тисяч листів, уміла, коли треба було — відійти в затишок і спокійно, холодно обдумувати те, що зробила і зробити повинна. Кулішевий аналітичний ум був холодний як сталь і це саме часто було причиною, що у своїй поезії він більше міркував як публіцист, замісць дати повну волю своїй уяві.

—o—

Великий Театр	У вівторок 23-го лютого премієра „Madame Sans-Gene" з Іриною Айхлерівною	год. 7·30

Тихі дискретні новелі.

Михайло Мочульський: „ОПАЛЕВА МРЯКА". Львів, 1936. В-во „Ізмарагд".

Оця збірка новель нашого відомого дослідника літератури не призначена для ширшої публики і не може рахувати на велику прихильність нашої критики. 10 новель у ній утримані приблизно у тоні деяких передвоєнних чужинних майстрів, таких як Чехов, або Оля Гансон, що не любили різких, ефектовних тем, закохані головно у „дискретних" настроях.

М. Мочульський деякі з цих новель поміщав був уже давно по журналах, інші згодом виправив або написав наново. Їх загальний настрій, за малими вийнятками, меланхолійний. Смерть появляється дуже часто як та єдина сила, що розвязує замотані конфлікти або кладе на всьому свою спокійну руку. Сам заголовок збірки „Опалева мряка" вказує на ту спільну нитку, що вяже ріжні теми та настрої. Коли залишити на боці безпретенсійні нариси, що є майже гуморесками, то будемо мати саме мрячний настрій, з яким читач мусить сам собі дати раду по вподобі; для одних змальовані конфлікти будуть пригноблюючі, чи може й безнадійні, інші може зуміють віднайти в них ледви примітну вибачливу усмішку для непорозумінь із життям.

Автор володіє чистою, прозорою літературною мовою, відкидаючи всі ті „поетичні" прикраси, що так томлять нас нині своєю псевдо-бароковою декорацією.

Любовна лірика прозою.

ЛЮБОВНА ЛІРИКА ПРОЗОЮ.
Ростислав Єндик: „БІЛІ НОЧІ".
В-во „Вивне гроно", Львів, 1936, ст. 120.
Обгортка М. Стефановича.

Це щоденник закоханого, низка поем прозою, переплітаних віршами. Автор попередив їх фіктивною передмовою (як це нераз водиться, щоб дати більшу волю своїй уяві), що матеріялом до книжки послужив йому рукопис якогось ісляндця, який згинув у автомобілевій катастрофі. У всій книжці нема нічого ісляндського. Зате є дещо... гуцульського.

Ця довга сповідь закоханого, що нагадує молодечі любовні листи: вона моглаб бути вдесятеро довша і вдесятеро коротша. Тут нічого не діється, нема ніяких подій ні фактів, довкола яких працювалаб уява. Деякі місця вказують на деякий поетичний хист автора, але вибрана ним форма — чистої лірики прозою — занадто важка, щоб він міг дати собі з нею раду. Нагадуються прозові поеми Пшибишевського. Сотні молодих людей у добі Пшибишевського саме так переспівувало їх на всі лади. Тут маємо вже й деякі спроби наслідувати штукарства т. зв. авангардових поетів. Ось як виглядає така акробатика:

„Я передам Тобі свої почування одним простим словом та Ти вслухайся, як воно дзвонить. В простоті слова знайдеш складність почувань.

Кохаю Тебе.
Кохаю.
Аю.
Ю."

Ясно, що нема тут ані простоти слова, ані складности почувань.

Один розділ починається так:

„Лі,
Лю,
Лілю,
Lilelein,
де Ти?"

Це звичайна друкарська забава.

У збірці бентежать читача німецькі поезії. Навіщо їх там? — не збагнеш. Із українських поезій автора видко, що вони не дуже „моцні". Німецькою мовою він не володіє краще, ніж українською, а в українських поезіях трапляються такі, де в кожному рядку треба би щось поправити:

Тебе не було. Ні, Ти була
У моїй душі в казочнім розцвіті
Як я краси шукав при посвіті
Блудних вогнів.. Чи Ти забула?

Гарна думка такої книжки, гарне видання, гарні наміри автора та все це тільки наміри.

М. П.

ЗАПИСКИ СЕЛЯН НАГОРОДЖЕНІ ЯК ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР.

У 15 числі „Діла" подали ми замітку про визначну нагороду варшавського літературного тижневика „Віадомосьці Літерацкє" за найцікавішу польську книжку за 1936 р. Жюрі складалось з найвизначніших польських письменників. Рішення жюрі, що мало вибирати між 19 наміченими найкращими книжками було для всіх великою несподіванкою. Маємо точний звіт засідання жюрі разом з аргументами поодиноких членів. На означений день зібралось 8 членів жюрі, — инші прислали листи. Цікаво, які книжки висували на нагороду ріжні члени. Хоромаиський поручав „Заворожені ревєри" Ворцеля; Домбровська „Записки хлопів"; П. Гулька-Ляховський: „20 літ життя" Уніловського, „Повінь і смерть" Чухновського та „Огляд сучасної польської літератури" Чаховського; Іллаковичівна „Слідами Сменатка" Ваньковича, „Райську яблінку" Гоюіжинської та „На грані" В. Грабського; Івашкевич „Три зими" Мілоша, „Адам Грвальд" Бреза, „20 літ життя" Уніловського, М. Ясножевська-Павліковська „Хрестоносців" Софії Коссак-Щуцької, „Що відповідати дорослим на драпливі запити" І. Кжевіцької і „Слідами Сменатка" Ваньковича; А. Новачинський — „Хрестоносці" С. Коссак-Щуцької, „Ян Ольбрахт" Ф. Паппого і „Вступ до дослідів над літературним твором" М. Крідля; Парандовський „Хрестоносців" Коссак-Щуцької, „Про Конрада-Коженьовського" Уейського; А. Струг „На високій полонині" Вінцента, „Повінь і смерть" Чухновського і „Слідами Сменатка" Ваньковича; Слонімський „20 літ життя" Уніловського, „Діоген у контуші" Берента; Тувім „20 літ життя" Уніловського, „Слідами Сменатка" Ваньковича і „На високій полонині" Вінцента; К. Вежинський „Хрестоносці" Коссак-Щуцької, „Про Конрада-Коженьовського" Уейського, „Слідами Сменатка" Ваньковича; Віттлін „Хрестоносці" Коссак-Щуцької, „Країни та інші" Наглерової, „Люди з воску" Шельбург-Заремби; А. Брікнер „Хрестоносці" К.-Щуцької та „Історія літератури" Грабовського.

Проти книжки Уніловського промовив аргумент, що це тільки перший том, проти книжки Уейського те, що він як міністр і вже заслужений не потребує нагороди; проти „Хрестоносців", що це твір занадто академічний, за мало оригінальний хоч дуже талановитий. Кількох членів жюрі звертало увагу, що найкращі книжки за минулий рік дали самі члени жюрі, а саме: Тувім, Вежинський, Парандовський та Івашкевич. Цікава подробиця, що книжка Ваньковича, яка дістала таку велику кількість голосів не стала навіть предметом дискусії. За пропозицією Домбровської, щоб нагородити твір наскрізь оригінальний, неподібний до ніяких інших, упало зараз при другому голосуванні 5 голосів на 8 членів (Іллаковичівна мусіла відїхати).

„Записки хлопів" (серія II) це 10 оригінальних життєписів селян, тільки літературно зредагованих; їх видав Інститут Суспільного Господарства у Варшаві. Жюрі у мотивах своєї нагороди пише: „Ці життєписи це неоцінений документ культури, звичаїв та світогляду величезної більшости народу, яка досі мовчала і поза симпатичним фольклором була для решти громадянства незнана. Вони є першорядним джерелом знання про цивілізаційні вартости та можливости, які до цілости національного життя вносять селяни".

НАШ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС.

„Альтер". Не вистачає, щоб із нього вийшло оповідання.

М. П. „Зломана ніжка". Таку звичайну подію требаб описати так, щоб усе не виходило механічно. Ані виведені вами постаті не мають цікавих рис, ані те, що вони роблять і говорять не пояснює нам, чому ви про це пишете.

Леся Шумка. Шкода, що нарис так настроєво починається і так багато нам обіцює. Про негарні молоді жінки з ніжною душею можнаб справді написати бодай якусь одну історію на доказ, що вони вміють глибше переживати від пустих красунь. Але розмова з ... мою зіркою на небі — це мало!

Яр-бор. Дуже добра і дотепна тема, навіть легко написане. Але по всьому видно, що таки за легко. Цей спогад не дасть навіть одного фейлєтону. Треба буде хіба ще його „домальовати", за прикладом вашої геройки. Друга Ваша річ „Ах! Ух!" це навіть не нарис, з пів гумористичного малого фейлєтону, — третя — повний малий фейлєтон, але дотеп у ньому заналадний.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Аеродром на морі.

У звязку з новою програмою британських зброєнь, льондонські часописи подають цікаві вістки про теперішний стан фльоти і летунства. Особливо цікавий опис нового роду воєнних кораблів-авіоматок. Досі має англійська фльота 6 таких авіоматок, але програма зброєнь передбачує будову 9 нових авіоматок.

Після цілої низки справ і дослідів удалось винахідникам зробити з авіоматки плаваючий солідний аеродром. Нова авіоматка має ще теж величезну містоту. Під горішнім чердаком містяться гангари для такої скількости літаків, яка висталіб щоб за три години перевести розвідку на просторі розміру британських островів.

Два капітани.

На авіоматці командують два капітани, які кермують усіма рухами корабля. Один „урядує" на одному кінці авіоматки, другий „летунський капітан" на протилежному. Між ними лежить гладка поверхня чердака довга на 200 м. Довжина справді за мала до розбігу літака, але на поміч літакам приходить швидкість корабля, який плине в тому самому напрямі в якому підіймається літак. Цей рух корабля відовжує, так сказатиб, корабельний чердак.

Вінда, що важить 36 тон.

Літаки стоять у гангарах зі зложеними крилами. На відповідний сигнал їх викочують з окремих переділів і підіймають на горішній чердак при помочі вінди, вагою 36 тон. Вилітаючи з корабля літаки виконують своє завдання: переводять розвідку у дальших околицях, або держаться на більшій висоті над авіоматкою, збільшуючи таким чином поле зору. Коли такому повітряному розвідчикові не стане палива, він осідає, а на його місце підлітає інший літак.

Небезпечний причал.

Причал літака на корабельнім чердаку дуже важкий і небезпечний. На хвості кожного літака висить гак, яким він повинен зачіпитись за один з чотирьох сталевих прутів натягнених поперек чердака-летовища. Прут гнучкий подається як пружина і задержує машину, яка важить кілька тон і летить зі скорістю 50—60 км. на годину.

Хоч летуни причалюють завжди дуже обережно, то причалювання завжди получене зі загрозою нещасливого випадку. Тому, коли літак готовиться до причалу,на чердаку стоїть у поготівлі рятункова дружина і пожежна корабельна сторожа в азбестових одягах. Також у поготівлі жде лікар з підручною аптичкою. Коли „летунський капітан" помітить щонебудь небезпечного, стріляє із спеціяльної пістолі і летун описавши над авіоматкою коло, підіймається знову вгору, щоб вибрати більше догідні умовини до причалу. Буває, що літак причаливши на чердак, котиться аж на сам край. Тоді рятункова дружина кидається до нього і ловить його, дослівно, за хвіст, щоб апарат не впав у море.

Залишені самі для себе.

Завдання летунів-розвідчиків, які підіймаються з авіоматки, полягає на тому, що вони не повинні мати ніякого радіового звязку з кораблем, бо ворог може в такому випадку переловити сигнали і без труду відкрити місце положення авіоматки. Летуни дають устні звіти після повороту на корабель. Поворотну дорогу повинні вони найти самі, не рахуючи на сигнали.

Підчас війни капітан авіоматки дозволить радше впасти летунові, який може потонути серед моря, ніж подати йому поміч, рискуючи, що сигналами зверне на себе увагу ворога.

650 міліонів спадщини.

Пятнацять селян із невеликого сільця Женеврей у Франції розділить мабуть за кільканацять днів між себе 650 міліонів франків. Величезна спадщина — це епільоґ процесу, що тягнеться вже кількадесять літ і який повинен вже остаточно закінчитись у перших днях березня.

В половині XIX. ст. виемігрувала з Женеврей ціла родина до Америки. Старша донька вийшла замуж за американського громадянина Кука. Вона померла в 1897 р. і залишила величезне майно. Безпосередніх спадкоємців не було в Америці ніяких. Гроші зложили до банку і вони наросли там разом із відсотками до суми 650 міліонів франків. Хоч в Америці не було спадкоємців, зате знайшлися вони в Женеврей, де небіжка Кук мала свою близьку рідню. Під кінець минулого століття почали вони процес і тепер, якщо процес покінчиться успішно, гроші дістануть їх діти.

Найстарший претендент до спадку має тепер 75 літ. Він, як і всі інші наслідники п-і Кук звичайний селянин, називається Александер Кардіно і ціле своє життя не робив більше нічого, як тільки орав і сіяв.

— Ми обоє з жінкою — заявив він журналістам — вже старі. Якщо ми справді дістанемо гроші, то постараємось їх якслід використати. Коли ні — також не будемо нещасливі. Ті міліони зовсім не перешкоджують нам управляти землю і доглядати господарства.

——o——

Чому над Віднем зявився „серп і молот".

Справа із загадочним літаком, що над Віднем у великій висоті рисував димом невиразні знаки „Серпа й молота" нарешті виясилася. Це ніякий чужинний літак, лише таки австрійський, яким кермував теж австрійський пільот. Ходило тут про рекляму, а саме пільот реклямував так протибольшевицьку фільму „Панцирник Севастопіль", який саме висвітлюватимуть у Відні. Так скінчилася сензація загадочного літака.

ЯРМАРОК НА КЕРТИЦІ В ПАРИЖІ.

Мабуть нікому не прийшло досі на думку, що кертиці, ці незвичайно корисні звірятка, можуть стати предметом торговлі.

На одному з париських передмість відбуваються від якогось часу зовсім правильні ярмарки на кертиці. Доставцями цього дивного товару є французькі селяни, які приносять з поблизьких околиць на ярмарок повні коші кертиць. Покупцями є переважно представники деяких англійських фірм, які відсилають відтак живий транспорт до своєї батьківщини. В Англії розкуповують кертиць великі земельні власники, які випускають французькі кертиці до своїх городів. Кертиці, як відомо, нищать безпощадно всіх городових шкідників. Правда, є в Англії теж кертиці, але вони не є такі пажерливі і безпощадні як французькі, тому англійці спроваджують собі кертиць із суходолу і кажуть, що кошти транспорту їм дуже добре виплачуються.

МУРИНСЬКИЙ КОРОЛЬ ЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ НА КОРОНАЦІЮ.

У всіх краях британської імперії відбуваються вже від довшого часу приготування до королівської коронації в Льондоні. З Індій запрошено до Льондну більше, як сто князів і магараджів. Зате з Африки запрошено ледви кількох королів-туземців. Одним із запрошених африканських гостей є король Баротзеленді Єта III. Держава цього екзотичного королика лежить на північ від Родезії і має 300.000 мешканців. Щоб дістатись до залізничої стації, мусить король Єта III. їхати кілька тижнів рікою. Поїде він із почотом 30 муринських вельмож із Замбезі. Його подорож буде незвичайно небезпечна, бо ріка має багато піскових лав на яких човен може осісти і підводних скель, що на них дуже легко розбитися. Крім того ріка роїться від крокодилів. Три тижні буде муринський королик їхати, заки доїде до залізничої стації. Відтак мусітиме він ще переїхати 2.000 км. залізницею поки доїде до Капштаду і щойно відти кораблем поїде до Льондону.

ПЕРЕНЕСЛИ МІСТЕЧКО.

В останніх роках дуже часто переносили в Англії ріжні будівлі, спеціяльно церкви і фабричні будинки на інші місця. Деякі американські міліонери переносили цілі доми з Европи до Америки камінь по камінчикові. Одначе про те, щоб ціле село перенести на інше місце, ніхто мабуть не чув.

В містечку Пленфіль у Злучених Державах (стейт Огайо) будували великий збірник води, що її мали вживати як розгонової сили. Тому що головне підземне джерело води переходило попід головну площу містечка, не було іншої ради, як перенести церкву, поштовий будинок, ратуш і інших 20 будинків на інше місце. Ціле перенесення відбулось зовсім щасливо, без ніякої шкоди і тепер треба буде тільки малої поправки на карті стейту Огайо.

Люди пють і курять не тому, що це приємно, тільки тому, щоб заглушити в собі совість. — Гр. Лев Толстой.

Чи є надія на українські шкільні підручники?

НОВИЙ ПІДРУЧНИК ХЕМІЇ.

При навчанні якогонебудь предмету в школі має дуже велике значіння підручна книжка або коротко підручник. Підручник за вказівками нової програми для гімназій постачає у таких предметах як рідна мова, історія і географія — учневі матеріялу до праці на шкільних лекціях і в дома, а в інших предметах як математика, фізика та біольогія допомагає впорядкувати знання, придбане в школі, виробити собі умову справність.

В нових гімназіях з українською мовою навчання не було досі ані одної підручної книжки написаної викладовою мовою тих шкіл згідно з новою програмою згаданих предметів. Польські підручники не влекшують праці учителеві, а ще менше учневі. Учитель української гімназії або не має зовсім нового підручника (українська мова) або має польський підручник (при всіх інших предметах) і через це при навчанні свого предмету вкладає дуже багато зайвої праці, щоб осягнути потрібні висліди. Чи він вдоволений своїми осягами, годі тут дати відповідь! Учень знову запамятує тільки те, що почує в школі від учителя, або сам переробить на вправах. Та не в кожного учня однаково добра память, навіть при найліпшій увазі і не однакова бистрота спостережень при практичній вправі, Тимто багато учнів передає думки і слова вчителя нераз фальшиво, бо не має підручника в рідній мові, що з нього міг би повторити та утривалити лекцію, перероблену в школі. Польського підручника через відмінні терміни він не розуміє і через те при повторенні предмету не береться його прочитати. Чи при таких обставинах може бути нормально ведена наука? У головах учнів нема як слід добре утриваленого матеріялу, що на нім можна би будувати дальші осяги. Звідси то й часті нарікання учнів, відтак батьків, що, мовляв, учитель забагато вимагає, з другої-ж сторони невдоволення учителя з учнів, що не вчаться при його найкращій, добрій волі. Причиною цього нарікання є ніщо інше, як недостача доброго підручника, написаного мовою викладу даної школи, а пристосованого до програми нової середньої школи. У нас, як сказано, таких підручників (за винятком підручників до латинської і німецької мови) досі не було і тому поява того роду підручника до якогонебудь предмету в нашій школі мусить викликати загальне вдоволення.

Саме перед кількома днями появився у наших книгарнях новий шкільний підручник під заголовком: „Д-р Евген Туркевич Світ хемії, підручник хемії для III-ої кляси гімназії з українською мовою навчання". За дозволом автора переклав Іван Сітницький. — 1937. Наклад Державного Видавництва шкільн. книжок у Львові". Підручника д-ра Туркевича, виданого перед роком та апробованого міністерством освіти, уживають у багатьох гімназіях з польською мовою навчання. Це один з кращих підручників під методичним і науковим оглядом, пристосований до навчання хемії у новій середній школі. Предмет представлений звязко, легко та ясно, опертий на численних вправах, призначених для учнів і показах, призначених для учителя. Не диво, що цей підручник (бо є ще інші польські, апробовані підручники) вибрав проф. Іван Сітницький для перекладу, добираючи хемічні, нашими науковцями загально приняті терміни. Мова перекладу поправна, ілюстрації виразні. Окладинка, проектована для українського перекладу, краща може як окладинка оригіналу. Можна сміло сказати, що ця підручна книжка — хоч і не оригінальна, — є дуже гарним придбанням для наших шкіл. З неї, навіть не учень, може дуже багато навчитися, бо найде там неодно цікаве про найновіші технічні здобутки на полі хемії.

Підручник Туркевича-Сітницького — це перша ластівка, що злагодить, а незабаром може й цілком усуне песимізм, який нині огорнув уже досить широкі кола нашого громадянства та відібрав віру в можливість появи українських підручників для наших гімназій. Можна сподіватися, що наш підручник хемії є покищо передньою стежею дальших підручників, які Державне Видавництво задумує видати, щоб наша молодь мала потрібні книжки і без великих труднощів могла здобувати собі потрібне їй знання.

Проф. М. Мельник.

Справа большевицької фльоти і портуґальського кордону.

Знавці льондонського комітету неінтервенції обговорювали ще деякі подробиці контролі Еспанії. Коли йде про морську контролю, то Совіти хотіли би контролювати якийсь відтинок побережа Середземного Моря, але тому рішуче протиставиться Німеччина, Італія, Вел. Британія а навіть Франція. СССР має ще й другу мороку: Франція не хоче відступити ніякої зі своїх пристаней на базу для совітської фльоти. А без того совітська фльота не зможе вивязатися зі свого завдання.

Щодо сухопутних кордонів, то знавці радили над контролею еспансько-португальської границі. Франція видвигнула вчора застереження, мовляв: 60 англійських аґентів на цілу Португалію це дещо замало, коли на 800 км. франц. кордону визначили 180 аґентів контролі. Знавці запропонували збільшити їхню скількість до 150; на те делеґат Портуґалії відповів, що мусить поінформуватися в Ліссабоні, чи уряд погодиться на те.

Маневри британських морських і повітряних сил під Гонконом.

Недавно відбулися короткі маневри коло Сінгапуру, які мали доказати, що та твердиня є нездобутна. Навпаки маневри, що відбудуться у першому тижні березня мають дати доказ, що Гонкон, велика британська пристань у Китаю, є зовсім безборонна перед десантом.

У маневрах візьмуть участь 32 воєнні кораблі, 5 піхотних куренів, артилерійські та протилетунські частини, добровольчі формації, всі повітряні сили Далекого Сходу і навіть цивільне населення. Британській адміралції йде про кредити на те, щоби розбудувати Гонкон на сильну морську твердиню, бо дотепер, на основі вашингтонського морського договру (що вигас 31. грудня 1936. р.) його не вільно було укріплювати.

ЗБРОЄННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Як повідомляють з Банкоку, сіямський уряд призначив на зброєння 2,500.000 британських фунтів, себто 1/4 частину всіх доходів з податків. Крім воєнних кораблів, що будуються в Японії та в Італії він замовив ще нові судна та летунські ескадри в европейських і американських фірмах.

Також в Голяндській Індії оголосили нову програму зброєнь, припаси воєнних матеріялів збільшать, голяндські й тубильчі відділи змоторизують.

Атентат на маршала Ґраціянія в Адіс-Абебі.

АБІСИНСЬКИЙ ВІЦЕКОРОЛЬ РАНЕНИЙ.

„Юнайтед Прес" повідомляє з Риму, що в пятницю 19. ц. м. виконали абісинські змовники **атентат на віцекороля Абісинії маршала Граціяні**. Урядовий комунікат подає таке: Вчора в годині 12. вполудне маршал Граціяні розділював дари між музулманські і коптійські святині, з нагоди уродин італійського престолонаслідника. Роздача дарів відбувалася у присутності військових і цивільних достойників та музулманських і коптійських духовників.

В товпу вмішалась група туземців, узброєна в ручні гранати. Одну із гранат кинено на віцекороля Абісинії, але на щастя маршал Граціяні тільки легко ранений. Зате важко генерал Леота, який стояв біля віцекороля і начальник коптійської церкви в Адіс Абебі абуна Кирилс

Чанкайшека критикують.

На засіданні виконавчого комітету Куомінтангу частина делегатів дуже завзято виступила проти Чанкайшека, що хоче заіменувати міністром війни Чансуліяна, якому недавно анульовано присуд за бунт і замах на Чанкайшека та привернено всі громадянські права. Чанкайшекові закидують „політичну труслівість" та податливість. В неволі Чанкайшек приняв деякі умовини бунтарів, щоби лише вийти на свободу і тепер він пропонує теку Чансуліянові, щоби зєднати собі його прихильників.

„Неоправдані українські жалі“.

На закінчення дебати над буджетовим прелімінарем міністерства хліборобства промовляв мін. Понятовський. У звязку зі замітами українських послів дотично парцеляції сказав міністр Понятовський: Щодо жалів представників українського населення на деякі здогадні кривди зі сторони уряду, то українські посли виїмково не мають щастя до прикладів, бо приклади здогаданих кривд, зацитовані на соймовій комісії, вказують очевидно на недостачу підстав до закидів кривдячої діяльности уряду. Ті жалі нічим не оправдані.

Щодо цілости справи — заявив міністр — мушу ствердити в імені уряду, що парцеляційна діяльність на терені Галичини (в ориг. Малопольскі) так як і деінде в польській державі мусить підпорядковуватись інгеренції влади, щоб не затрачувала здорового господарського сенсу.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ЧИ НЕ ЗАНАДТО?

Люблю піти на оперу чи оперетку, коли в ній виступають дебютанти. Опера набирає тоді якогось виїмкового посмаку, бо не знати чи дебютант не скриває в собі якогось Каруза, Шлезака чи Флєтту, а дебютантка Сельму Курц, Ему Дестін чи іншу Єріцу.

А ще більше люблю піти на дебют, коли дебютує наш земляк чи співачка. Адже й там може скриватися Мишуга чи Менцінський, Крушельницька чи Михайлова. І направду тремчу, коли врешті прийде момент виступу дебютанта (-ки), хочби ціла партія зводилася до: „Шановні Панство-о-о-о! Ко-о'ні заїха-а-ли!“

А потім бю браво, коли добре пішло, бо знаю, що похвала і підбадьорення вже неодну людину видобули з низин на верхи. Очевидно браво мусить бути мірне, бо і це добре знаю, що надмірна похвала погубила неодин молодий талант.

А ще потім, на другий чи третій день, шукаю по часописах, як до дебюту поставилась фахова критика.

...„Н. Н. в своїй малій ролі виказав немалу дозу музикальности...“

...„Н. Н. виступила в ролі Герміни і задоволила вповні...“

...„Н. Н. має милий голос, а як ще попрацює, може...“

Уявляю собі, як вичитує оці маленькі рядки дебютант і як совісно витинає їх та ховає до свого артистичного архіву.

Коли стане славою — буде сміятися з них і показувати поклонникам; коли скінчиться на дебюті — хвалитися буде до смерти, мовляв: „І я був артистом і добре заповідався, але обставини — бачите....“

Нелегко в наших часах попасти нашому братові чи сестрі на театральні дошки сусідського театру. Чужі мірноти з ріжних співацьких шкіл цілими лавами переходять крізь сцену і — на віки зникають; наш брат чи сестра ледви сотий чи сота прослизнеться крізь дірки народностевої греблі. Тому кожне з них напевно заслуговує на згадку. Одно на більшу, друге на меншу, але все таки...

А тимчасом цікаві речі діються.

Про виступ нашого дебютанта чи дебютантки можна прочитати скорше і основніше в... чужій пресі. А в нашій або ніже титли, або неприхильна кома.

Прикро трохи. Панове рецензенти, чи справді аж так треба? Чи не за суворі ви час до часу і чи не робите кривди... не тільки дебютантам?!...

Галактіон Чіпка.

З мешкання Ізака Штайнера на Замарстинові вкрали злодії 690 зол., 20 дол., золотий годинник і інші річи вартости 1.500 зол.

— **Краєва хроніка.** В селі Довгому сяніцького повіту Іван Білень пробив на смерть ножем сусіда Тадея Гоцка. — В Добромилі вибухла пожежа в тартаку С. Ліхтмана і знищила фабрику скринь. — У Ст. Самборі син господині Юлії Шемердяк підпалив стодолу, що згоріла зі всіми збіжами.

— **Еміґрація з Волині.** В останньому часі оживився значно еміґраційний рух з Волині. Еміґрує головно рільниче населення з повітів володимирського, ковельського, горохівського і любомельського, особливо до Параґваю, Арґентини та Бразилії. Виїздить по кількадесять родин місячно.

НОВИНКИ.

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущини 5 (побіч кіна „Аполльо“) поручає ковдри, матраци, постелеве білля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 90-100

— **З карнавалових новинок.** Атракцією цьогорічного карнавалу будуть, як і щороку традиційні вечерниці „Червоної Калини“, — в суботу, 27. лютого в салях Касина Почтовців при Японській вулиці. Зустріч знайомих з найдальших закутин краю, невимушена, безжурна забава, це єдина справжня розвага в нинішні сірі будні.

— **З радія.** Стокгольмська радіостанція (426 м.) передає у вівторок 23. лютого фортепіяновий ресіталь Любки Колесси. Програма: 1) Бах-Бузоні: Токата, Ададжіо та фуга ц-дур, 2) Моцарт: Варіяції на тему Глюка, 3) Шуман: Карнавал оп. 9. Початок в год. 20.05.

— **300-ліття смерти Велямина Рутського.** З приводу 300-ліття смерти гр.-кат. київського митрополита Велямина Рутського, сучасника св. Йосафата і сподвижника унії української Церкви з Римом відбудеться 21. ц. м. в гр.-кат. церкві св. Варвари у Відні торжественне богослуження при участи перемиського епископа д-ра Йосафата Коциловського. Тогож дня в салі св. Томи (манастир Домініканів) виголосить о. д-р М. Горникевич промову про історію унії. Віденський щоденник „Райхспост“ помістив з цього приводу статтю д-р Г. про діяльність Рутського.

— **Угнів дав гарний почин і приклад!** Читальня „Просвіти“, кружок „Рідної Школи“ і кружок „Союзу Українок“ в Угнові уладили в неділю 14. ц. м. вечерниці і чистий дохід розділили так: 50 золотих між наших найбідніших в Угнові й Заставю та 40 зол. переслали для наших найбідніших безробітних у Львові. За цим гарним почином і прикладом повинен піти ввесь край!

— **Стан води на Дністрі.** Томущо почали знову танути леди, піднісся знову стан води в руслі Дністра. З днем 17 ц. м. усунено пором, що припинило комунікацію на дорозі Млиниска — Голешів.

— **Еміґрація до Палестини.** Крізь граничну стацію Снятин—Залуче переїхало з Польщі до Палестини 180 жидівських еміґрантів. Одночасно виїхала до Палестини прогулька 51 осіб, зорганізована бюром подорожі „Орбіс“.

— **Нарешті догадалися.** Міністерство освіти видало розпорядок для вселюдних і всенародніх шкіл з наказом обмежити участь шкільної молоді у публичних святах та патріотичних імпрезах. Участь молоді у публичних парадах залежна від дозволу шкільних кураторій та управ.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні держ. кляс. льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 56628, 5.000 зол. на ч. 60707 62080, 2.000 зол. на ч. 38736, 500 зол. на 67460 92973 128753 141529 154526 175619, 400 зол. на ч. 6177 64248 97390 144762 175136.

— **Дика пімста.** Аматорський гурток читальні „Просвіти“ з Кійданова бучацького повіту, вертаючи з виступу у Гниловичах, зустрівся з дикою несподіванкою. По дорозі напало на нього кільканацять парубків і побили аматорів колами до крови, причому потерпіли поважно чотири дівчата. Так пімстились вони на дівчатах, що вибрались на чуже село, а парубки не мали у своїм селі з ким гуляти.

— **Ще про золоті доляри в Гриняві.** Косівська поліція впала, як відомо, на сліди вбивників пачкаря Федорчука, у яких знайдено частину золотих грошей, вкрадених у львівського адвоката д-ра Нусбавма. Тепер влада перевела у Гриняві другу ревізію в мешканні Дмитра Дроняка та його любовниці Варвари Федорчук, вдови по вбитому пачкарі. Дроняк показав місце в городі, де закопав дальші дві золоті 20-долярові монети.

— **Львівська хроніка.** До головного шпиталю привезли Ольгу Омеляновську із Замарстинова, яку побив сокирою по голові Михайло Вовк, намовлений до того Яніною Солдат за те, що Омеляновська відбила їй чоловіка. —

— **До Берези.** У Варшаві арештували польського поета Леона Пастернака за большевицькі вигуки. Адміністраційна влада вислала його до ізоляційного табору в Березі. Крім нього опинилися в Березі письменники Раковський, Тикоцінський та Арон Вальд.

— **Епільог протижидівських заворушень.** В Ломжі відбувся судовий процес проти 20 учасників у протижидівських заворушеннях, що відбулися 14. вересня м. р. у Високім Мазовську. Тринацятьох обвинувачених засуджено на 6—8 місяців вязниці.

— **Куратор шкільної округи в Люблині,** Станислав Левицький уступив із свого становища. Є це наслідок голосної афери в Холмі, де з ґімназії видалено 4 матуристів і усунено з урядування катехита за ендецьку пропаґанду.

— **Жертви партійного суду.** У грудні м. р. знайшли у столинському повіті двох мужчин, яких хтось застрілив револьверовими кулями. Томущо вони належали до комуністичної партії, було підозріння, що хтось виконав на них смертний присуд партійного суду. Аж недавно арештовано душогуба. Є це білорусин Садовник, також член комуністичної партії. Його чекає кара смерти.

— **Асекураційні обманства.** В Туреччині викрили велику аферу ошуканств у звязку з діяльністю асекураційних товариств. В Сирії арештовано 40 осіб, вмішаних у цю справу. Судова влада наказала ексгумувати тіла чотирьох осіб, що вмерли незабаром після підписання асекураційних поліс.

—o—

Спорт.

СМЕРТЬ ГУГО МАЙСЛЯ.

Австрійський футболевий диктатор і одночасно найвизначніший знавець копаного мяча в цілій Европі Гуго Майсель помер 7. ц. м. у Відні, в домівці австрійського футболевого союзу на удар серця. Його прізвище було відоме всюди, де тільки грали в копаний мяч. Йому завдячує австрійський копаний мяч дуже багато і зовсім слушно називали його футбольним генералом. Гуго Майсель був не тільки союзним капітаном, але одночасно генеральним секретарем футболевого союзу. Під його умілим проводом австрійська репрезентаційна футболева одинацятка осягнула цілу низку виграних і придбала собі славу „вундертіму“. Колись він сам був грачем віденських „Крікетерів“. Був він прегарним організатором і найкращим знавцем футболю. В недавньому конфлікті між Бельгією

і Чехословаччиною за грача празької Спарти Брела. Референтом був Майсля Міжнародній Футболевий Союз вибраним суддею. Підчас світової війни був Гуго Майсль сотником. По війні був він відомим міжнародним спортовим журналістом.

Смерть Гуго Майсля — це поважна страта для австрійського спорту. В пятницю відбулось жалібне засідання австрійського футболевого союзу. На похорон Гуга Майсля приїдуть делегації ріжних державних футболевих союзів.

ІНШІ ВИСЛІДИ:

Англія — Румунія 11 : 0
Канада — Швеція 9 : 0
Франція — Швеція 2 : 1
Німеччина — Румунія 4 : 2
Англія — Мадярщина 7 : 0
Швайцарія — Норвегія 13 : 2

ГАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА СВІТУ.

Льондон: **Швайцарія—Чехословаччина (0:0, 1:2, 1:0) 2:2**

При дуже великім зацікавленні відбулися змагання двох найкращих по канадійцях дружин, що змагаються за мистецтво світа.

Тому, що обі дружини перемогли Норвегію, переходять до дальших розгривок.

Змагання закінчилися після нашого часу в 12.30 в ночі.

Польща — Франція 7:1 (2:1, 3:0 2:0)

Висока перемога Польщі, яка перейшла до дальших розгривок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДРОГОБИЧ:
21. II. Чорногора в огні (Довбуш).
СТРИЙ: саля Євангел. Дому.
22. II. Шаріка.
23. II. Муж двох жінок.
24. II. Циганський барон.
25. II. Чорногора в огні (Довбуш).
З Стрия їде театр до Болехова.

Український Театр „Заграва".

ЗАЛІЩИКИ.
21. II. II. частина Смерть Нерона.
ГОРОДЕНКА:
22. II. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
23. II. II. ч. Смерть Нерона.
24. II. Голгота.
25. II. Дума про Нечая.
СНЯТИН:
1. III. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
2. III. II. ч. Смерть Нерона.
3. III. Муравлі.
ЗАБОЛОТІВ:
4. III. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
5. III. II. ч. Смерть Нерона.
6. III. Муравлі.

Великий Театр:

Неділя, 21. II. год. 3.30 попол. „Кохання до витної оплати". Год. 7.30 веч. ціни зменшені „Подружжя".

Понеділок, 22. II. Год. 7.30 веч. „Життя за оси".

Вівторок, 23. II. год. 7.30 веч. Прем'єра! „Мадам сан Жен" гостинні виступи Ірини Айхлерівни.

Середа, 24. II. год. 7.30 веч. „Мадам сан Жен" гостинні виступи Ірини Айхлерівни.

Кіна.

АПОЛЬО: „Обвинувачена" з Дольорес дель Ріо та Дагласом Фербенксом.
АТЛЯНТИК: „Королева джунглів".
ВАНДА: „Їх ексцеленцій шофер" та „Занна Сорель".
ҐРАЖИНА: „Варвара Радзівілівна".
ЕВРОПА: „Рай жінок".
КАСИНО: „Непереможний" з Гейрі Купером.
КОПЕРНИК: „Матура".
МАРУСЕНЬКА: „Матура".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: „Гавайська квітка" з Мартою Еґерт.
МУЗА: „Антін Адверз".
ПАВЗ: „Моє осяйво" з Шерлі Темпль.
ПАЛЯС: „Соловейко з Відня" з Мартою Еґерт.
ПАН: „Жінка чи секретарка?"
РАЙ: „Розвід із перешкодами" з Анною Ондра.
СВІТ: „Беладонна", „Людина з двох світів".
СТИЛЕВЕ: „Останній могіканин" і ревія.
ТОН: „Білий Тарзан" з Кен Мейнардом.
УТІХА: „Справа 444" і ревія.
ХИМЕРА: „Нинішні часи" з Чарлі Чапліном.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Нюйорк".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 21. лютого 1937.

Берлін (357) 15.00, 18.00 Концерт солістів, 19.00 Романтична музика, **Братислава** (299) 11.15 Головний концерт словацької музики, 16.35 Словацькі танкові рефрени, **Будапешт** (550) 12.30 Концерт оп. орх., 18.05 Сальон. музика, **Відень** (507) 11.20, 12.00 Орх. концерт, 15.40 Форт. тріо д-моль Рахманінова, 88.00 Віденські мельодії, 19.10 Весела авдиція, **Дайтшляндзендер** (1571) 9.00 Розрив. музика, 11.40 Орх. концерт, 15.15 Сільські пісні, 16.00 Легка музика, 19.00 Смичк. квартет е-моль Бетовена, 20.00 Німецька симф. музика, **Кошиці** (259) 12.45 Давні оп. мельодії, 18.00 Концерт хору, балал. орх., **Мілано** (869) 16.20 Легка музика, 19.30 Розр. музика, 20.40, 21.00, 22.00, 23.00 „А кольті ді люна" оп. Авітаґіля, **Мінхен** (405) 14.00 Авд. для дівчат, 14.15 Авд. для дітей; 15.00 „Жалібна ода Баха 15.45 Оповідання, 20.00, 21.00 Орх. концерт, **Прага** (470) 10.05 Концерт сальон. квартету, 19.40 „Туз" гротеска Аверченка, 20.05, 21.00 Головний концерт симф. орх., 22.30 Легка музика, **Радіо Парі** (1648) 14.00 Легка музика, 14.15 Спів. ресіталь, 16.00 Вок. дуети, 15.15 Циг. музика, 16.45 Півд.-амер. пісеньки, 17.00 „Комедія помилок" ком. Шекспіра, 20.00 Оперета, 20.40 Розр. музика, **Рим** (421) 16.20, 19.30 Розр. концерт, 17.00, 18.00 Симф. концерт, 20.40 Легка музика, 21.00 22.00, 23.00 „Іль Каміпельо" оп. Вольф-Феррарі, **Штрасбург** (549) 21.15, 22.00, 23.00 „Кармен" оп. Бізета, **Штутгарт** (523) 19.40, 20.00, 21.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Понеділок, 22. лютого 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 17.00 форт. твори та пісні Шумана, 19.15 Форт. ресіталь, 20.00 Великий концерт бажань; 21.00 Веселі нар. мел., **Білгород** (437) 18.00 Нар. пісні; 20.00, 21.00, 22.00 Оперета; **Будапешт** (550) 12.05 20.40, 21.000 Фантастична симфонія Берліоза, 22.000 Циг. музика; **Відень** (507) Циг. музика, 17.35 Концерт квінтету, 11.25 Віденські пісні, 15.20 Авд. для дітей, 17.00 Солісти, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Концерт військ. орх., **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.20 Романтичні пісні Корнеліюса та Пфіцнера, **Кошиці** (250) 17.25 Дитячі танки у вик. цит. орх., 18.00 Для Закарпаття; **Мілано** (869) 17.15, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Комедія, 21.15, 22.00 Розр. концерт, **Мінхен** (405) 12.00 Розр. концерт, 16.30 Молоді таланти перед мікрофоном, сопр., форт., 18.55, 19.00 Орх. концерт, 22.20 Вок.-поет. авд., **Прага** (470) 12.35 Орх. концерт, 17.35 „Ісламей орієнт. фантазія, Балакірева, 18.20 Пісні Р. Кведе, 21.00 Чеські пісні до слів Пушкіна, 21.25 Квартет, **Радіо Парі** (1648) 18.45, 9.45 Спів. ресіталь, 21.45, 22.00, (421) 17.15 Розр. музика, 20.40, 21.00 23.000 „Сурвуф" опера Плянкета, **Рим** Симф. концерт, **Стокгольм** (426) 22.00 „Вальтірія" оп. Ваґнера (I. дія).

Вівторок, 23. лютого 1937.

Берлін (357) 8.20 Форт. музика; 9.30 Авд. для наймолодших; 16.30 Розр. музика, 19.00 Оповідання, 21.00 Розр. концерт; **Білгород** (437) 18.37 Спів. ресіталь, 20.40 Нар. пісні, **Братислава** (299) 19.10 Словацькі нар. пісні, 20.45 Сп. ресіталь, **Брюсселя фр.** (484) 21.25, 22.00, 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Будапешт (550)** 17.25, 18.00 Циг. музика, 19.00 Форт. ресіталь, 21.00 Джез, 22.05 Скрипка, **Відень** (507) 12.00, 18.10 Розр. концерт, Л. Клявс.сопр., 15.15 Авд. для дітей, 17.25 Скрипка, 17.45 Соната ціс-моль (Місячна) Бетовена, 20.10 Великий концерт бажань, 21.10 Сп. ресіталь В. Шварц, сопр., **Дайтшляндзендер** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00 16.00 Музика, 17.50 Соната на скр. і форт. А. Гесена, 18.40 Форт. ресіталь норвеської піяністки Лілі Автенмарк, 19.00 Музика, 21.00 Вояцькі пісні і марші, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, **Мілано** (869) 17.15 Форт. ресіталь, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Андрій Шеньє" оп. Джордана; **Мінхен** (405) 16.50 Твори мінх. композиторів, 18.00 Розр. музика, сопр., 19.00 Солісти, 19.25 Віольонч. ресіталь, 21.30 „Смерть вивзволення", симф. поема Р. Штравса, **Прага** (470) 14.30 Твори Шуберта, форт., спів, 16.10 Легка музика, 18.10 Концерт солістів, 21.00 Концерт орх., спів, 22.20 „Мавра" Стравінського, **Радіо Парі** (1648) 14.15 Вок. концерт, 17.00 Камер. музика, 18.45 Вок. концерт, 19.00 Драм. авд., **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 22.10 Квартет, **Штрасбург** (349) 21.30 22.00, 23.00 Вечір опер: „Сорока-злодійка" оп. Бусера, „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта, **Стокгольм** (426) **20.05 Форт. ресіталь Любки Колесси.**

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 21. лютого 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська газетка, музика з гр. пл., Наша земля мусить нас прохарчувати, прийдіте та дати працю, 8.40 Маскані: „Вівілове зірка" з гр. пл., 8.45 Програма на нині, 8.50 Ранішній денник, 9.00—10.40 Богослуження, опісля музика з гр. пл., 10.40 Легка та популярна музика, з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Із мандрівок по українських музеях, гутірка, вит. Мих. Драган, 12.15 Отворення III. міжнар. конкурсу ім. Шопена, 13.15 Концерт із нагоди 25-ліття діяльности Альф. Штадлера (міш. хора, муж. хора, оркестра, Марія Попович, сопран, фортепян), 14.00 Боксерський метч Польща-Австрія, 14.15 Розр. концерт, мала оркестра, пл., спів, 16.00 Рекламовий концерт, Комунікат про конкурс ККО, 16.15 Циганські оркестри, гр. пл., 16.25 Театр Уяви: „Годинник" із участю Ярача, 17.00 Трансмісія з Арґентини: II. міжконтинентальний концерт: симф. орх., 17.30 Симф. концерт, орх., форт.; у перерві в год. 18.10 Актуальна гутірка, 19.00 Як читати вірші, 19.15 Орх. концерт, 19.35 Літературні хвилини: „Наместо орфбщин", новеля, 19.50 На веселій львівській хвилі, 20.20 Вечірній денник, 20.30 Марта Еґерт і Іван Кипура на зимову поміч: Концерт із театру ім. Словацького у Кракові, 22.30 Резерва з гр. пл., 22.50, 22.51 Спортові вістки, 23.00 Танкові мельодії з гр. пл.

Понеділок, 22. лютого 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: У державних лічничих заведеннях. Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Оперова музика, з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Подумаймо про старих, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Рим. Товбер співає пісеньки, гр. пл., 15.55 Академики на фронті милосердя, 16.00 Програма на завтра; 16.05 Російська музика, з гр. пл., 16.15 Чи маємо також говорити ортографічно; 16.30 Оравські нар. пісні, Марія Бельковська сопр., Чесл. Ковак баритон, фортепян; 16.50 Ягайлонський університет — міжнародня вища школа; 17.05 Концерт солістів: скрипка, форт.; 17.50 Плятика; 18.00 Актуальна гутірка; 18.10, 18.15 Спортові вістки; 18.20 Форт. ресіталь; 18.40 Стрий, місто емеритів і пік. молоді; 18.50 Умова за дожиття; 19.30 Відгомони минулих літ: хор, оркестра; 20.20 Концерт Ормуау; у перерві: Вечірній денник, Актуальна гутірка; 21.30 Фрагмент із діяльогу Плятона: „Лахес, або про хоробрість"; 22.00 Мала орхестра, рефрени; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Вівторок, 23. лютого 1937.

6.30 Ранішня авдиція; 7.25 Програма на нині; 7.30 Трохи інформацій; 7.35 Легка музика з гр. пл.; 8.00 Авдиція для шкіл; 11.30 Для шкіл: „Антко, Осипа і Франек працюють"; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник; 12.50 Охорона садів перед шкідниками; 14.30 Концерт бажань; 15.00 Господарські вістки; 15.15 Рекламовий концерт і комунікат про конкурс ККО, 15.30 Львівські біжучі вістки; 15.35 Легка музика з гр. пл.; 15.50 Авд. для дітей: „Усміх" оповідання; 16.00 Програма на завтра; 16.05 Розривкова музика з гр. пл.; 16.15 Сирінька ПКО; 16.30 Концерт муж. хору; 17.00 „Будні пп. Ковальських" говорова повість; 17.15 Пісні Я. Маркса у вик. Ан. Шлемінської; 17.30 Монольог; 18.00 Актуальна гутірка; 18.10 Спорт у містах і містечках; 18.20 М.

Флєта співає, гр. пл.: 18.35 Літер. варие: Із копальні та передмістя; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Кіно та молодь; 19.20 „Нітра, люба Нітра“; муз. мал.; 20.00 Музична гутірка; 20.15 Симфонічний концерт; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник; Актуальна гутірка; 22.30 „Король Дух у фабричній залі“ (з погранична техніки й літератури); 22.45 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вісти.

БІРЖА.

Гроші.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.33, 88.93, Доляри американські 5.28·50, 5.26 доляри канад. 5.28.00—5.25.00, Фльорени, гол. 290.00—288·30, Франки фр. 24.67—24.53, Франки швайцарські 120·90—120.10, Фунти англ. 25.94—25.76, Гульдени данц. 100.30—99.80, Корони ч. 16.30—15.90, Кор. дан. 115.79—114.95, Кор. норв. 130.33—129.33, Корони шв. 133.73—132.75, Ліри італ. 24.00 — 23.50, Марки фінл. 11.46—10.40, Марки нім. 124.00—120.00, Шил. австр. 95.00—93.50, Марки нім. срібні 133—1 9.

Акції.

Банк Польський 108, Вугіль 18·23, Ліліпоп 12·85, 13·00, 13·85, Стараховичі 31·75, 31·50.

Папери.

4 поз інвест. 1. ем. 64.35, серія 83, 2 ем. 65·00, серія 83, 5 проц. поз. конв. 54, 6 проц. поз. дол. 6 , 4 проц. поз. прем. дол. 47, консол. 51·25 стабіл. 440, купон 172.02.

Тенденція слабша.

Збіжжя.

Львів, 19. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	29.25—29.50
Пшениця збір. червона	28.50—28.75
Пшениця одн. біла	29.00—29.25
Пшениця зб. біла	28.25—28.50
Жито шт. I.	23.75—24.00
Жито шт. II.	23.50—23.75
Ячмінь одн.	24.50—24.75
Ячмінь на пиво	22.75—23.00
Ячмінь паст.	25.00—27.50
Мука пшенич. разова до 95%	31.25—31.50
Мука житна разова 0·95%	27.75—28.00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 20. лютого п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.95 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.00 „
1 кг. масла експ. включно з експ. опакув. платить дефінітивно	3.00 „
молоко від 11. I. ц. р. . . .	0.16—0.17 „
копа яєць	4.00—4.00 „

Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 19. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 2) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.30 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.10 „
Кури молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	1.20 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.50 кг. вгору	1.25 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Товаришів матуристів з 1912 р. академічної гімназії просимо подати свої адреси в цілі скликання 25-літнього зїзду у Львові в червні ц. р. на адресу: Д-р Бабій Володимир, Львів, Академічна 14. **о. Хомин Петро, Інж. Яців Степан, Д-р Бабій Володимир.**

Замість квітів на домовину невіджалуваної Михайлини Заліщукої зложили на на Рідну Школу 20.— зол. Зоня, Христя і Микола Савичі з Підлютого.

Замість вінка на могилу бл. п. Северини Русинової зложив на Рідну Школу 10.— зол. Тадей Лучаковський.

ДАЛЬШИЙ СПИСОК
Жертводавців на Фонд Будови Ремісничо-Промислової Бурси у Львові при вул. Бартосівни 3.

Дир. М. Творидло Львів 4, Богдан Саик Жовків 4.40, Шуст Семен Львів 3.70, Д-р Юлій Грабович Львів 3, Дир. А. Коваленко 3, Церква Вербів 3, Дир. Дмитро Хомяк 3, Іван Лев Львів 2, СС. Василіянки з вул. Потоцького Львів 3, о. Т. Сагайдак 3, Т-во Укр. Закорошка Дрогобич 3, Д-р Ілиницький Волод. Дрогобич 3, Ступка Іван Львів 2.50. По 2 зол. зложили: Боран Микола Хмелиська, о. Гриньовський Коломия, Д-р Дмитречко Стрий, о. Кулик В. Зборів, Д-р Косак О. Коломия, о. Моравецький Г. Стебщак, о. Павасевич Д., Процик Е. Калуш, Петришак П. Перемишль, Окр. Союз Кооператив Ковель, Іван Кучма Новосілка, Д-р Яшан Волод. Городенка, Гарматій Микола Львів, Проф. Гайдучок Степан Львів, Стефанія Стефаневська Львів, І. С. Львів, Пушкевич М. Львів, Тодор Захарко Львів, Стоцький Мих. Львів, Кишакевич Петро, Радн. Костишин Антін Львів, Рад. Гавуляк Григорій Львів, Пальчевський Микола Львів, Проф. Д-р Микола Чубатий Львів, Проф. Михайло Балагим, Д-р Іван Бандель Львів, Дир. Сидораки — Львів, Тичинський Петро Львів, Дир. Іван Олексин Львів, Костуя Львів, Бойківський Львів. Теофіль Процик 1.85. Д-р Белей Т. Тисьмениця 1.50, о. Бень Микола 1.50, Служб. ПСК Золочів 1.50, Стецик Петро Львів 1.50, о. проф. М. Лада Львів 1.50. По 1 зол. зложили: Боран Григорій Хмелиська, Інж. Бартош, Вишницький Дмитро, Д-р Т. Восвідка Львів, Барабаш Іван Львів-Знесіння, Габерман Йосиф Львів-Знесіння, о. Горницький Ю., о. Іван Фединський Любінь Великий, о. Петро Барановський Мужилів, Д-р Дольницький Своле, о. Іванчук Іван Товсте, о. Кедринський В., Казимира Дмитро Золочів, о. Княжницький Е. Підгайці, Мікула О. Калуш, о. Мирович Григ. Ясениська. Д-р Николайчук Надвірна, Павлик Іван Калуш, Пастерняк І., Михайло Бандура Котузів, Церковна крамниця Якторів, Чумакова Марія Берли-Броди, Нижанковська Северина Львів, Працівники ф-ми „Галон“ Львів, Стевчак Іван Львів, Зибенко Наталя, Девяс Катерина Львів, Борис Левицький Львів, Стець Мих. Львів, Огродник Микола Львів, Огродник П. Львів, Кущик Яким Львів, Укр. Вісти, Батьківщина, Микола Пасіка Львів, Іван Коваль Львів, Укр. Ювелірство Даниленко Львів, Укр. Жіноча Бурса Реміснича Львів, Карпинець Панкратій, год. Львів, Рабочий Василь Львів, Процишин Ярослав Львів, о. Іван Мацькевич Львів, Дир. Лазорко Львів, Король Петро Львів, О. Вальчик (Сокіл Батько) Львів, І. Л. Львів, о. Жуковський Андрій Підволочиська. По 50 гр. зложили: Дир. Василь Чума Львів, — в Калуші: Аронець Андрій, Білецький Ф., Білан Василь, Бариш Лев, Бартко Стефан, Возняк Анд., Інж. Дубрівний П., Дутка М., Дозорський М., Калиняк, Коломиєць П., Коритовський В., Кокіндак Г., Люпуль В., Мікула О., Максимяк П., Матійців П., Матвіїв В., Микитка О., Павлишин П., Рубчак Андрій, Супрун В., Д-р Сохацький І., Семяшишин Я., Тисовський В., Харамбура І., Цимбалістий П., о. Королюк І. Хмелиська, Стефанишин Зборів, Маркіян Статкевич Підгайці. — Бендера Іван Хмелиська 40 гр., Колосовський П. Хмелиська 30 гр., Бойко Андрій Хмелиська 20 гр., Гуменюк Павло Хмелиська 20 гр., Гаврилюк Петро Хмелиська 20 гр., Леськів С. 20 гр., Масло С. 20 гр., Поцілуйко Р. 20 гр., Поцілуйко Петро 20 гр., Підгірний П. 20 гр. Інж. Василь Баричко (200 книжок по 60 гр.) Львів.

ПАННОЧОК — замешкалих у Львові на практику до продажі в крамницях — за кавцією пошукує українська установа у Львові. Першенство мають обізнані з торговлею. Подання з докладним життєписом, порученнями, свідоцтвами, по змозі і світлинами складати в Адміністрації „Діла“ під „Крамниця“. Неприняті залишаться без відповіди. 306 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ ПОРТРЕТОВИХ на небувалих дотепер умовинах шукає портретове Заведення „Renesans“, Kielce, Focha 14. Спеціяльність портрети „Semi-Email“ фотографічні новини. Жадати проспектів. Просимо листуватись в польській мові. 128 1—36

СПІЛЬНИЧКИ до підприємства, панни пристійної, 27—30 літ, господарної пошукується. Зголошення до „Діла“ під „Посада“. 299 2—2

РОБІТНИКА українця, совісного і добре грамотного, найрадше безженного, з призначенням згодом на відповідальне і провідне становище шукає від зараз промислове підприємство близько Львова. Кавції готівкою золотих триста. Платня згідно з умовою. — Зголошення до „Діла“ під „Негайно“. 305 1—1

ПОВІТОВИЙ Союз Кружків „Рідної Школи“ в Копичинцях пошукує від зараз вправного рідношкільного організатора. Платня згідно з умовою. Неприняті без відповіди. 307

КУПНО - ПРОДАЖА

КАСУ „Націонал“ уживану куплю. Оферти під Ц. С. Адміністрація „Діла“. 249 1—2

ЗОЛОТІ та срібні вироби, перстенці, шлюбні обручки тощо продає дешево славнозвісна католицька фірма **ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ**, Львів, площа Марійська ч. 5. Полагоджує всякі направки. 3032 21—?

ПІЯНІНА майже нові оказійно продає Бартошевський, Пекарська пятнацять I. поверх. 266 4 4

Є НА ПРОДАЖ стара, деревляна мала церква в доброму стані. Зголошення до Уряду парохіяльного в Цеперові почта Яричів Новий. 293 3—3

16·50 ГОДИННИК ручний швайцарський ANKER 15 руб. з гарант. тільки у **Б. Ґрінберґа**, Сикстуська 4

ЄДИНА українська приватна торговельна станиця на Шлеську „Торговельний Дім Роман Будзяк“, Катовиці, Млинська 12, купує гуртом на рахунок власний і комісово всякі сільсько-господарські продукти споживчі. Оферти, запити адресувати латинкою. 301 1—6

ПРОДАМ споживчу крамницю у Львові лише українцеві в рухливому місці, з виробленою і привязаною клієнтелею, з великими виглядами дальшого розвою. Зголошення приймає „Центрореклама“, Львів, Зиґмунтівська 12. 303 1—1

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 29-100

ПОВІДОМЛЯЮ Всечесних Отців Добродіїв, що дня 1. лютого 1937 р. **я переніс свою бронзівничу робітню церковних виробів** з Ринку ч. 9 **на вул. Вірменську ч.** 25 до реальности Т-ва „Зоря“. Прошу ласкаво піддержати рідний промисл. — **Стефан Фединський.** 216 10-15

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.